290994

Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

ТУРКИСТОН

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1994 йил 14 сентябрь • Чоршанба • № 72 (14233) ترکستان TURKİSTAN

Сотувда эркин нархда

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

10 сентябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Америка Қўшма Штатларининг АИГ компанияси бошқаруви раиси Морис Гринбергни қабул қилди.

Суҳбатда дунёга таниқли АИГ компанияси делегациясининг Ўзбекистонга ташрифи ва юртимизда ўз ваколатхонасини очиш ҳамда қўшма суғурта компанияси ташкил этиш ҳақидаги таклифи маъқулланди.

Бу компания билан ҳамкорлик республикамизга келаётган хорижий ишбилармонларга ўз сармояларини суғурта қилишда катта имкониятлар яратиши таъкидланди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосарлари Ў. Султонов, Б. Ҳамидов ва бошқа расмий кишилар иштирок этдилар.

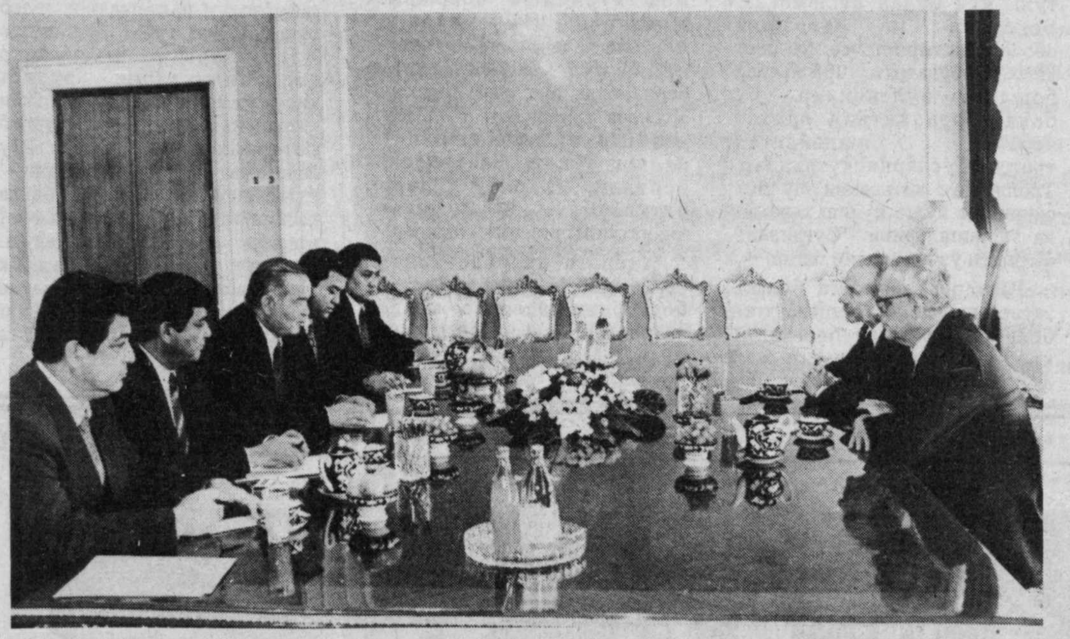

Суратда: қабул пайти.
Р. Нуриддинов тасвири.

(ЎзА)

РАСМИЙ ТАШРИФ МУНОСАБАТИ БИЛАН

ФАЛАСТИН ДАВЛАТИ ПРЕЗИДЕНТИ ЁСИР АРАФОТНИНГ ҚИСҚАЧА ТАРЖИМАИ ҲОЛИ

Ёсир Арафот 1929 йилда Фаластиннинг Ғазо минтақасида таваллуд топди.

1944 йилда Қоҳирадаги Фаластин талабалари иттифоқи (ФТИ) га аъзо бўлиб кирди.

1950 йилдан ФТИ ижроия қўмитаси аъзоси, 1956 йилдант мазкур иттифоқ раиси.

1955 йилда Қоҳира дорилфунунининг муҳандислик факультетини тамомлади.

1955-1957 йилларда Мисрдаги қурувчилик ширкатида ишлаган.

1956 йилда Миср армияси сафида Англия-Франция-Исроил кучлари босқинига қарши урушда иштирок этди.

1959 йилда Қувайтда "Ал-Фатх" сиёсий гуруҳига асос солди.

1968 йилдан Фаластин озодлик ташкилоти (ФОТ) ижроия қўмитаси раиси ва Фаластин халқининг йўлбошчиси.

1970 йилдан Фаластин инқилобий кучларининг Бош қўмондони.

1989 йилнинг 2 апрелида ФОТнинг бош органи – Фаластин миллий кенгаши Ёсир Арафотни Фаластин давлатининг Президенти, деб эълон қилди.

Инглиз ва француз тилларини яхши билади.

Оилали, фарзандлари бор.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг матбуот шўъбаси

ДЎСТОНА ТАШРИФ

Ўзаро келишувга мувофиқ, шу йилнинг 14-15 сентябрь кунлари Фаластин давлатининг Президенти Ёсир Арафот расмий ташриф билан Ўзбекистон Республикасида бўлади.

Ўзбекистон халқи юксак меҳмонни самимий қутлаб, ушбу ташриф Ўзбекистон билан Фаластин ўртасидаги ўзаро манфаатли муносабатларни янада ривожлантиришга хизмат қилади, деб умид билдиради.

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР !

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Мамлакатингизнинг мустақиллик байрами муносабати билан шахсан ўз номимдан, Тунис ҳукумати ва халқи номидан энг эзгу тилакларимни изҳор этиб, Сиз жаноби олийларига сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, ўзбек халқига тараққиёт ва фаровонлик тилашдан мамнунман.

Бу бахтли имкониятдан фойдаланиб, мамлакатларимиз ва қардош халқларимиз ўртасидаги дўстлик ҳамда ҳамкорлик алоқаларини ривожлантиришга бўлган самимий истагимни яна бир бор таъкидлайман.

Зайн ал-Обидин бин Али,
Тунис Республикаси Президенти

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноб Президент!

Миллий байрам – Мустақиллик куни муносабати билан Сизга ва Сиз орқали халқингизга энг эзгу тилакларимни йўллайман. Сизга сиҳат-саломатлик, мамлакатингизга равнақ ва фаровонлик тилайман.

Елизавета II,
Буюк Британия Қироличаси

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Мамлакатингизнинг миллий байрами муносабати билан Сиз жаноби олийларини Греция халқи ва шахсан ўз номимдан самимий қутлаб, Ўзбекистон халқига равнақ ва фаровонлик тилайман.

Константинос Караманлис,
Греция Республикаси Президенти

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноби олийлари!

Ҳиндистондаги Буюк Бобур авлодлари жамияти номидан ҳозирда ҳам биз учун улуғ оила авлодлари бўлиб қолаётган ўзбек халқига мустақиллик куни номаси ва қутловларини йўллашдан ғоят хурсандман.

Худди дарахт ўз уруғидан униб, кўкка интилганидек, Ўзбекистон ҳам тез орада юксак тараққиётга эришажак. Барча имкониятларингизни ишга солиб, шу саодатли кунларни яқинлаштиришга интилаётганингиздан хурсандмиз. Буюк пайғамбаримиз таълимотлари ва ҳадисларини ўрганмай туриб, асло камолот, мўл-кўллик ва хурсандчилик ҳақида ўйлай олмаймиз. Оллоҳ бизнинг ҳар бир ҳаракатимизни ҳисобга олиб туради ва барчамизга унинг хоҳишини бажо келтириб, соғлом фикр юритиш насиб этсин.

Зиёвуддин Тусий,
Буюк Бобуршоҳ авлоди

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич!

Ўзбекистон Республикасининг миллий байрами – Мустақиллик куни муносабати билан самимий табрикларимни қабул этгайсиз.

Халқларимиз ўртасида анъанавий бўлиб қолган дўстлик ва ўзаро фойдали ҳамкорлик муносабатлари бундан буён янада ривож топишига ишончим комил.

Сизга чин қалбимдан бахт-саодат, масъулиятли фаолиятингизда муваффақият, ўзбек халқига эса тинчлик ва фаровонлик тилайман.

Камоли эҳтиром ила,

Леонид Кучма,
Украина Республикаси Президенти

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноби олийлари!

Ўзбекистон Республикасининг Мустақиллик куни муносабати билан самимий табрикларимни йўллайман, Сизга ва Ўзбекистон халқига бахт-саодат ҳамда муваффақиятлар тилайман.

Латвия Республикаси билан Ўзбекистон Республикаси ўртасидаги мавжуд дўстона муносабатлар мамлакатларимиз халқлари бахт-саодати йўлида бундан буён ҳам ривожланаверади, деб ишонч билдиришга ижозат бергайсиз.

Камоли эҳтиром ила,

Гунтис Улманис,
Латвия Республикаси давлат Президенти

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Мамлакатингизнинг миллий байрами – Мустақиллик куни муносабати ила Сиз жаноби олийларига самимий табрикларимни йўллаётганимдан ғоят хурсандман. Сизга энг эзгу истакларимни изҳор этиб, сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат, халқингизга тараққиёт ва равнақ тилайман.

Чуқур эҳтиромлар ила биродарингиз

Муҳаммад Ҳусни МУБОРАК,
Миср Араб Республикаси Президенти.

Ҳамдўстлик мамлакатлари газеталари саҳифаларида

ЕТТИ ИҚЛИМ МАНЗАРАЛАРИ

ВОҚЕАЛАР. ОДАМЛАР. МУНОСАБАТЛАР

Таҳририятимизга келаётган аксарият хатларда хорижий мамлакатлардаги эътиборга молик ҳодисаларга кенгроқ ўрин ажратишимизни, хусусан қардош ёшлар, уларнинг турмуш тарзи, моддий оламга муносабатлари ҳақида ҳикоя қилишимизни сўрашган. Шунинг учун ҳам биз "Етти иқлим манзаралари" деган янги рукн очишга азм қилдик. Унда биз қардошлар ҳаётининг ҳеч бўлмаса бирон-бир қиррасини очиб берувчи жажжи материалларга ўрин ажратамиз. Қуйидаги туркум шу ният йўлидаги илк саъйи ҳаракатдир.

Озарбойжон — Арманистон:

ОЛТИ СОАТ ЯККАМА-ЯККА

Арманистон билан Озарбойжон Президентлари Левон Тер-Петросян ва Гайдар Алиевнинг икки томонлама кўламли муносабатлар ўрнатиш борасидаги Москва музокараларида Тоғли Қорабоғ билан боғлиқ муаммоларни изга солиш бош масалага айланди. Дафъатан икки давлат раҳбари олти соат мобайнида яккама-якка суҳбатлашишди.

Озарбойжон делегациясига яқин бир кишининг ИТАР-ТАСС мухбирига айтишича, музокаралар руҳи "хайрихоҳлик ва хатти дўстона вазиятда"дир.

"Труд" газетасининг 166 сони

Туркманистон:

МУҲТАРАМ ПРЕЗИДЕНТ, СЕВИМЛИ ДОҲИЙМИЗ САПАРМУРОТ ТУРКМАНБОШИ!

1 сентябрь куни "Макон" саройида, студент-ёшлар ҳузурида сўзлаган нутқингизни аклу-шууримиз, юрак-юрагимизга жо этиб, ҳаётимизнинг дастуриламали деб қабул қилдик. Туркман халқининг қадриятларини асраш ва бойитиш хусусидаги доно маслаҳатларингиз ва кўрсатмаларингиз биз учун катта ҳаёт мактаби вазифасини ўтайди.

Доно Президентимиз Туркманбоши! Мард халқимизнинг шон-шавкатларга бурканган буюк ўтмиши, истиқлол кулиб боққан Ватанимизнинг тарихий илдизлари ва унинг порлоқ келажаги ҳақидаги ҳикоянгиз кўзимизни очди, аввал-ибтидомиз, тарихимиз, маданиятимизни теранроқ англай бошладик. Оташин сўзларингиз халқимизга, унинг қаҳрамонона ўтмишига, бугунги порлоқ ҳаётига, Сизга, Ватанимизни мустақил қилган Сиз—буюк доҳиймизга ҳурматимизни янада ошириб юборди.

Севимли доҳиймиз! Сизнинг фан, маориф, маданиятни ривожлантириш, студентлар турмуш даражасини яхшилаш борасидаги кўрсатмаларингиз мустақил давлат ва унинг доно раҳбарларининг бизга кўрсатаётган чексиз ғамхўрлигидан нишондир. Муҳтарам доҳиймиз ва валинеъматимиз, оталарча ғамхўрлигингиз учун Сизга миннатдорчилик билдирамиз.

Олий мартабали доҳий! Сизнинг қимматли ўгитларингиз, туркман халқининг имон-эътиқоди, маънавий поклигини сақлаш, инсонпарварлик ғояларингиз жонимизни ҳам аямай ўқишга, мустақил Ватанимиз, қаҳрамон халқимиз бахт-саодати, равнақи йўлида меҳнат қилиш ва курашишга даъват этади. Ажойиб ғояларингиз, қимматли маслаҳатларингиздан илҳомланган биз-ёшлар Сизни сидқидилдан ишонтириб айтамизки, ўз халқимиз ва Ватанимизга, унинг буюк Доҳийси Сапармурот Туркманбошига содиқ ўғил-қизлар бўлиб вояга етамиз.

Туркманистон, севимли ватаним, азиз юртим!

Сен ҳамиша фикру зикрим, юрагимдасан!

Зиғирча ёмонлик соғинсам, сенга қўл кўтарсам, қўлим синсин!

Шаънингга бир оғиз номақбул сўз айтсам, тилим кесилсин!

Муқаддас яловингга хиёнат қилсам, ўша заҳот тил тортмай ўлай!

Мустақил Туркманистон талабалари.
"Туркменская искра" газетасининг 1994 йил 6 сентябрь сони

Ўзбекистон:

ОҚИННИНГ ЯНГИ МАЖМУАСИ

Томди туман босмахонаси Республика ёзувчилар уюшмаси аъзоси, номдор оқин Собит Жоманқараевнинг танланган сатирик ўланларини бир жилд остида нашр этишга киришди. Шу дамга қадар унинг "Шапалоқ", "Бул ким ўзи?", "Қурдошлар", "Ёшлар овози" сингари мажмуалари Алмати нашриётларида чоп этилган эди, эндигиси оқиннинг бешинчи китобидир. У мингдан зиёд нусхада ёруғлик кўради.

Абсали ДЕВУЛИ,
"Азия" халықаралық газетининг 19 сони

Қозоғистон:

АРЗОН ЭНЕРГИЯ

Келаси йили Актўба электр узатиш маркази қуввати яна учдан бир ҳиссага ортади. Халқаро "АББ Крафтверке" акциoнерлик жамияти жамоаси электр узатиш марказида янги станцияни қуриш натижасида шундай катта ишни амалга оширадиган бўлди.

Бу электр энергияга бўлган эҳтиёждан келиб чиққан ҳолда янги станция қурилиши мўлжалланди.

Бу ерда маҳаллий энергетиклардан тузилган "Актурбо" акционерлик жамияти жамоаси кучи билан қурилишнинг пойдеворини яратиш ишлари бошлаб юборилди. Асосий ишлар битгач, ГФРнинг "АББ" заводидан келтирилган асбоб-ускуналар ҳам ўрнатила бошланади. Кўп вақт ўтмай "Актўба"даги саноат туманларига юбориладиган электр энергиялар қуввати ортади. Уйлардаги чироқлар эса яна нурафшанроқ порлайди.

"Егемен Қозоғистон" газетасининг 1994 йил 30 август сони

Қирғизистон:

ҲАЙКАЛТАРОШ НИГОҲИДА ТАРИХ

Таникли ҳайкалтарош Турғунбой Содиқов йигирма йилки Юсуф Баласағундан Қалия Молдабасановагача бўлган қирғиз халқининг тарихи акс эттирилган композиция устида ишламоқда. Композициядан 30дан ортиқ энг машҳур кишилар қиёфаси ўрин олган.

Бугунги иқтисодий танглик ҳукм суриб турган бир пайтда бундай катта ишга қўл уриш ҳар қандай ижодкорга насиб этавермайди. Турли корхона, ташкилот ва айрим кишиларнинг ҳомийлиги Турғунбой Содиқовга далда бўлди. Ҳозир унинг "Халқ гуллари" деб номланган композициясининг бўйи 10 метрни, узунлиги эса 17 метрни ташкил қилади.

Қирғизистон Республикасининг Президенти Асқар Акаев ҳам шахсан ҳайкалтарош устахонасига ташриф буюриб санъаткорнинг ишлари билан яқиндан танишди.

"Слово Киргизистана" газетасининг 145 сони

ШУ СОНГА ХАБАР

РЕЖА БАЖАРИЛДИ

Қашқадарё бўйлаб хушхабар тарқалди: Китоб туманидаги "Зарафшон" ширкатлар уюшмаси деҳқонлари вилоятда биринчи бўлиб давлатга пахта сотиш буюртмасини бажарди. Омборларга 470 ўрнига 500 тонна қимматли хом ашё топширилди. Йиллик режа 18 иш кунида бажарилди. Абдуманноп Олимов, Зулфия Ҳусанова, Холмамат Эшмирзаев каби ижарачилар ҳар гектар ердан 32 центнердан ҳосил кўтарди. Хўжаликда йиғим-терим суръати кучаймоқда.

"ФЕРУЗ" ЧОЙХОНАСИ

Саид Муҳаммад Раҳимхон Соний – Феруз таваллудининг 150 йиллиги арафасида Хива шаҳрида унинг номи билан аталувчи чойхона ишга тушди. Шаҳар шоҳбекати ёнгинасида шарқона услубда қурилган бу масканни 295-механизмлашган кўчма жамланма бунёдкорлари қисқа муддатда битказди.

Хива туман савдо ҳиссадорлик жамияти ташаббуси ва маблағи билан қурилган чойхонада миллий таомлар, ширинликлар тайёрланади.

"ГЎЗАЛЛИК САЛОНИ"

Қўриқ Комсомолобод тумани марказида "Гўзаллик салони" очилди. Уни "Андижонводстрой" тресті қурувчилари қисқа муддатда бунёд этди. Гўзаллик масканида махсус курс ва билим юртларини битирган мутахассислар хизмат кўрсатмоқда.

БОЛАЛАРИМИЗ СОҒЛОМ ЎССИН

"Соғлом авлод учун" ва "Маҳалла" хайрия жамғармаларининг Қашқадарё вилоят бўлимлари ташаббуси билан Қарши шаҳридаги "Нодирабегим" болалар боғчасида амалий семинар бўлди.

МИРЗО УЛУҒБЕК ИЗЛАРИ ҚОЛГАН МАСКАН

Самарқанд фақатгина ўзининг кўҳналиги, гўзаллиги билан эмас, балки дунёга буюк сиймоларни берганлиги учун ҳам машҳурдир. Амир Темур Кўрагон, Мирзо Улуғбек Тарағай, Хўжа Аҳрор вали каби улуғ алломалар ҳақида сўз борганда хоҳлаймизми, хоҳламаймизми, Самарқанд шаҳрини эслаб, эҳтиром ила уни тилга олиб ўтамиз. Улуғбек зичи жуда қимматлидир, — деб ёзганди атоқли олим Ф. Боне, — чунки бу асар Самарқанд расадхонасида кузатиб аниқланган юлдузлар ҳолатларига асосланган....

Айни кунда жаҳон маърифат аҳлининг эътибори яна қадимий Самарқанд шаҳрига қаратилган. Чунки бу ерда улуғ аллома, юлдузлар илмининг султони Мирзо Улуғбек Тарағай таваллудининг 600 йиллик юбилей тўйига катта тараддуд кўрилмоқда. Бу улкан тантана олдидан кўҳна Самарқанд роппа-роса яна минг йилга яшариб кетгандай таассурот қолдиради. Шунинг учун ҳам биз буюк элнинг буюк шаҳрига фақатгина тўю-тантаналар ярашишига амин бўлиб турибмиз.

ТАНЛАГАН ЙЎЛИМИЗ ОЙДИН

Азиз НОСИРОВ,
Самарқанд шаҳар ҳокими

Одатда, эзгу ва улуғ ишларга қўл уришдан олдин орқага бир назар ташлаб, бу борада амалга оширилган ишлар сарҳисоб қилинади. Йўл қўйилган хатолардан етарли хулосалар чиқарилади ва шулар негизида истиқбол аниқланади. Кейинги вақтлари эса шаҳримизда Ислом оламининг буюк намояндаси Хўжа Исмоил ал Бухорий таваллудига бағишланган тантаналар, соғлиқни сақлаш ходимларининг халқаро конгресси, хусусийлаштириш бўйича халқаро семинар бўлиб, улар кўпчиликнинг эътиборини жалб этди. Шунингдек, шаҳримизга кўплаб юртлардан олий мартабали меҳмонлар ташриф буюрдилар ва бизнинг ишларимизга ўз баҳоларини бердилар.

Энг асосийси, бозор иқтисодиётининг инқирозли даврида шаҳардаги корхона ва ташкилотлар иш маромида деярли узилишларга йўл қўйилмади. Маҳсулот ишлаб чиқариш суръати сусаймади. Бунга аввало ташкилотчилик, кейин корхоналарни хусусийлаштириш, ҳиссадорлик жамиятларига айлантириш ва уларни ижарага бериш сабабдир. Тўғри, айрим корхоналар раҳбарлари замона ўзгаришларини ўз вақтида тушуниб етмадилар, натижада шу жойларда кўплаб кишилар азият чекдилар. "Восток-лифт" қўшма корхонаси, 3-ёғочни қайта ишлаш заводи, "Гелион", "Самарқандсувқурилишиндустрия" бирлашмаси ва бошқалар шулар жумласидан. Энди бундайларга нисбатан талаб бошқача. Энди баҳоналар, тақчилликлар, етишмовчиликлар важ ўрнига ўтмайди. Корхонада раҳбармисан, ишингни уддала, халқингни боқ, режаларни бажар! Тамом! Йўқса, ўрнингни бўшат. Албатта, бу гап айримларга эриш туюлиши мумкин. Аммо муросасозлик билан олға силжиш, йўлдаги мураккаб вазифаларни бажариш амри маҳол. Президентимизнинг "Иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тадбиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони ҳам ана шундан далолат беради. Фармонни амалга ошира бориб, биз бугунга қадар 1120 тага яқин корхона, ташкилот ва муассасаларни хусусийлаштирдик. Шойи ишлаб чиқариш бирлашмаси, қандолатчилик, тўқимачилик-атторлик, касаначилик, мебель фабрикалари, чўян заводи-пайчилик жамиятларига, "Красний двигатель" бирлашмаси, "СамРад" қўшма корхонаси, мевани саноат асосида қайта ишлаш заводи, Жума қум карьери, кучли насос ускуналари заводи-ижара корхоналарига айлантирилди. Ҳозир иқтисодий ислоҳотнинг бундай муҳим тадбирлари изчиллик билан давом эттирилмоқда.

(Давоми 3-бетда).

Суратда: Мирзо Улуғбек расадхонаси. Унинг биринчи ғиштлари 1428 йил қўйила бошлаган.
Суратчи: Абдул Ғани ЖУМА.

Халқаро анжуман

ЗАМОН ТАҚОЗОСИ

12 сентябрь куни Тошкентда "Ўзбекистонда 2000 йилга қадар менежмент таълими" мавзусига бағишланган халқаро симпозиум очилди. Уни Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта таълим вазирлиги Европа ҳамжамияти комиссияси (тасис), шунингдек Тошкентдаги бир қанча олий ўқув юртлари ҳамда Бельгиянинг Левен шаҳридаги католик университет ташкил этган. Симпозиум ишида ҳукумат тузилмалари, республиканинг илмий ва ишбилармонлар доиралари вакиллари, олий ўқув юртлари олимлари, хорижий мутахассислар қатнашмоқда.

Симпозиумни республика Бош вазирининг ўринбосари, профессор С. Саидқосимов очди. У "Ўзбекистоннинг ижтимоий-иқтисодий тараққиётида менежмент таълимининг аҳамияти" деган мавзуда маъруза қилди.

Беш кун давом этадиган мазкур симпозиумда Ўзбекистоннинг бозор иқтисодиётига ўтишдаги йўлини батафсил муҳокама қилиш кўзда тутилган.

(ЎзА)

ЯХШИДАН БОҒ ҚОЛАДИ

•Орадан бир ярим йил ўтгач...

•Жиззах шаҳрида троллейбуслар қатнайди

•Келин-куёвлар-сизлар учун

Жиззах вилояти ҳокимлиги Президентимиз Ислом Каримовнинг ўгитларини ҳамиша ёдда тутади. Вилоятнинг барча жабҳаларида ёш кадрларга бўлган юксак ишонч, қўрқмасдан уларга лавозим бериш амалиёти кейинги бир йилда вилоятнинг бир қатор ижобий-иқтисодий натижаларга эришувига сабаб бўлди. Масалан, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди, Ўзбекистон халқ депутати Алишер Тошкенбоев вилоятга ҳоким бўлиб келиши биланоқ Жиззах шаҳрига Комил Қобиловни ҳоким қилиб кўтарди. Орадан бир ярим йил ўтаяпти, Бугун унча-мунча хулосалар ясашга имкон бор деб ўйлаймиз.

Шаҳарда йирик аккумлятор, пластмасса заводлари, бир неча фабрикалар бўлгани ҳолда уларнинг барчаси зарарига ишларди. Янги ҳоким раҳбарларнинг кўмагида, ишчиларнинг қувватлашига таяниб, ана шу нонхўрликка барҳам беришга эришди. Орадан ярим йил ўтмай, шаҳар бюджетига катта-катта солиқ даромадлари туша бошлади. Бел бақувват бўлди, теварак-атрофга бемалол қараш, кам-кўстни бутлаш имкони, истаги туғилди. Ҳозир Жиззах кўчаларидан ўтсангиз ҳамма ерда қурилишларга дуч келасиз, шаҳарнинг 60-йиллари бунёд бўлган кўчалари бугун кенгайтирилмоқда, эски кўча ҳуснини бузувчи барча иморатлар олиб ташланмоқда. Бозорлар, расталар шарқона тусда қайтадан ободонлаштирилмоқда. Шу йўсин 1994 йили 10 млн. сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилмоқда. Ва бу харажатларнинг учдан бир қисмигина бюджет ҳисобидан қопланади. Қолгани эса корхоналар, ташкилотлар, муассасалар, фуқароларнинг маблағлари, жамғармалари ҳисобидан қурилмоқда. Халқимизда бир гап бор. Яхшидан боғ қолади деган.

Яқинда вилоят ҳокимлиги Жиззах шаҳри бош режасининг охирги лойиҳасини муҳокама қилиб тасдиқлади. Ҳозир ана шу асосида 18 та қурилиш ташкилоти шаҳар бўйлаб сочилиб кетган 20 дан зиёд нуқталарда бунёдкорлик ишларини олиб бормоқдалар. Бундан ташқари кўплаб ташкилотлар хўжалик ҳисобида, фуқаролар ўз кучлари билан қурилиш қилмоқдалар. Иншоотлар ташқи кўринишидан гўзал, давр талабига жавоб бериши лозим. Экологик муаммолар тўла ҳал этилиши, газ, сув, электр энергияси, канализация, иншоотга олиб борадиган йўллар, йўлкалар тартибли равишда ишга туширилиши шарт. Вокзал бозори, Олмазор бозоридаги кейинги бир йилда қурилган ўта шинам иморат фикримизнинг далилидир.

Йўловчилар зерикмай, чанқоқ бостириши, уй-рўзғор учун нималардир харид қилиши учун бевосита бекатларда тартибли равишда дўкончалар қурилмоқда. Шу мақсадларда 16 бекат фуқароларга топширилди, улар бу ерларда қурилиш ишларини олиб бормоқдалар. Эски шаҳардаги "Вали бобо", "Алоқа уйи", Навоий ва Ш.Рашидов кўчалари туташадиган бекатлардаги ансамбл даражасига етказилган қурилишлар бугун битказилиб, тўла куч билан ишламоқда. Бекатлар атрофини ободонлаштириш эса бюджет ҳисобига бўлаяпти. 1995 йилдан бошлаб йўловчилар бу бекатларда қатъий рўйхат асосида ишлайдиган троллейбусларни кутадилар. Троллейбус қатновини шу йил охиригача йўлга қўйиш харажат ва ташвишларини "Суғдиёна" фирмаси ўз зиммасига олган.

Шаҳарда уй-жойга бўлган эҳтиёж кун сайин ўсаяпти, ўтган беш ой давомида беш минг квадрат метр турар-жой фойдаланишга топширилди. Бу қурилишларга тезкорлик бахш этиш учун нафақат бюджет, балки корхона ва ташкилотлар, фуқаролар ҳисобидан ҳам уй-жой қурилиши бошланди. Молиявий қийинчиликлар туфайли чала қолган иморатлар пули кўп ташкилотларга берилмоқда. Масалан, Ҳамроқул Носиров кўчасидаги учта икки қаватли кўп хонадонли уй пайпоқ тўқиш фабрикасига берилди. Улар бу уйларни битказиб, ўз ишчи-хизматчиларига тарқатадилар.

Аҳолига ер участкалари бериш ҳам бундан буён қатъий бош режа асосида амалга оширилади, пала-партишликка йўл қўйилмайди. Шаҳар ҳокимлиги уй қурмоқчи бўлганларга зарур миқдорда қарз беришга ҳамиша тайёр.

Шаҳардаги кўп қаватли уйларда яшовчилар қиш кунлари иссиқлик етмаслигидан қийналар эдилар. Қиш ғамини ёздае деганларидек, шаҳар ҳокимлиги бу масалани ҳам айни ёзнинг чилласида ҳал қилди. Яъни аҳоли гавжум трикотаж бирлашмаси олдидаги буғ қозони қайта қурилиб, катта қувват билан ишга тушди.

Ёз кунлари кўп қаватли уйларга ичимлик суви етиб келмаётгани тўғрисидаги масала ҳақида вилоят ҳокими А.Тошкенбоев, шаҳар ҳокими К.Қобилов бир неча йиғинларда куйиб-пишиб гапиргани, масъул шахсларни турғизиб қўйиб, вазифасини бажаришини талаб қилганларига гувоҳ бўлганмиз. Илгарилари масъуллар қийинчиликларни, эҳтиёт қисмлар етишмаслигини рўкач қилиб, жавобгарликдан қутилиб кетардилар. Бу йил: "Шу лавозимда ўтирмоқчи бўлсанг — вазифангни бажар!", қабилида кескин талаб қўйилгандан сўнг ишлар юришиб кетди. Сайилжон, Заргарлик маҳалласидаги тўққиз қаватли биноларнинг юқорисига чиқинг — ичимлик суви бор. Қилса бўлар экан-ку!

Бир қанча янги корхоналар ишга туширилди. Улардан бири — Жиззах мебел фабрикасидир. Фабрика йилига 1 млрд. квадрат метр ДВП ишлаб чиқаради. Ғўзапоядан! Бўлар экан-ку! Ҳолбуки шу фабрика қурилиши ҳам ўн йиллардан бери битмаётган эди. Истак, хоҳиш топилган эди — ҳеч қандай иқтисодий қийинчиликлар фабрика ишга тушишига монелик қилолмади. Ҳозир бу ерда келин-куёвлар учун мебеллар, шкаф-шифонерлар, ётоқхона жиҳозлари тўла куч билан ясалмоқда ва савдога чиқарилмоқда.

Жиззах шаҳри ишлаб чиқариш кучларига тўлмоқда. Қурилиш давр талаблари асосида олиб борилмоқда. Энг муҳими, шаҳар шарқона тус олмоқда. Янги иморатларнинг салкам ҳаммасининг кўча тарафи оқ ғиштлар билан кўтарилмоқда.

Оқлик эса — поклик!

Оқлик — оқ, оппоқ ният!

Оқлик — кўнгил оқлиги, тозалиги, ёрқин келажак рамзидир!

А. МАМАРАСУЛОВ,
"Туркистон" мухбири.

Соғлом авлод учун

СОҒЛИГИМИЗ ЎЗИМИЗГА БОҒЛИҚ

Қобил Маматқулов 1961 йилдан буён врач. 1968 йилдан буён Жиззах шаҳар 2 — поликлиникасида врач, терапевт, бўлим мудири. Ҳозир нафақахўрларга ҳужжатларини тайёрлайди.

Поликлиникада юздан ортиқ киши ишлайди. Уларнинг 17 нафари олий, 50 нафари ўрта махсус маълумотга эга. Поликлиника ҳар куни 250 кишига хизмат кўрсатади.

— Бугунги қийин вазиятлардан қандай чиқаяпсизлар?

— Имкон излаяпмиз. Ундай, бундай аҳвол қийин, деганимиз билан ҳеч қандай натижага эриша олмаймиз. Аҳвол ҳаммага маълум. Бу яқин орада бирон-бир жиддий ўзгаришлар қилиш ўзимизга боғлиқ. Шундай экан, мен оҳ-вой қилиб ўтирмай, бўлаётган, бўладиган ишлардан гапирганим маъқул.

Президентимиз И. Каримов бозорда дори сотишни таъқиқлаб жуда тўғри иш қилди. Дориларнинг аксарияти белгиланган ҳароратда сақланиши шарт. Дорифурушлар бозорда "маҳсулот"ларини офтобнинг тиғида бир неча соатлаб ёйиб ўтиришади. Бу дориларнинг муддати ўтмаса-да, фойдаланишга яроқсиз, ҳатто зарарли, заҳарли ҳолга келиши табиий. Бас, шундай экан, фақат пул кетидан қувмай, бу ишларнинг оқибатларини ҳам ўйлаш шарт. Яна бир яхши тадбир — тижорат аптекаларининг очилгани. Узоқ юртлардан дори-дармон опкелдингми, раҳмат. Ўзинг айтган нархда аптекага топшир. Бу биринчидан. Иккинчидан, биз келган беморларнинг яқинларига тоққа чиқинг, доривор ўтларни йиғинг, деб маслаҳат берамиз. Тўғриси, ота-боболаримиз қадимда ҳозиргидай дори-дармонлардан фойдаланишмаган-ку. Беморларга иложи борича доривор ўтлардан фойдаланишга рухсат бераяпмиз.

— Бу жуда яхши маслаҳат. Поликлиникада бу борада қандай ишлар қилинаяпти?

— Ўзимиз фитобар очганмиз. Худога шукр, Жиззахнинг тўрт тарафи тоғ, барчасида доривор ўтлар мўл. Улардан фойдаланиш, балки шу аснода ўзимизнинг доричилик саноатимизни яратишимиз керакдир. Бу — бемалол амалга оширса бўладиган тадбир. Ибн Синонинг "Тиб қонунлари"да кўрсатилган аксарият ўсимликлар ўзимизнинг тоғларда бор. Фақат улардан ақл билан фойдаланиш лозим.

Учинчидан, аёлларнинг камқонлиги ҳақида: Бас, оврўпача дорилар етишмас экан, уларни қиммат нархларда изламасдан, шу харажат ҳисобига уйга гўшт ва бошқа озиқ-овқатларни дадил олиб, овқат ейишни яхшилаш керак. Афсуски, ҳамон уч маҳал чой-нон билан кун ўтказаётган оилалар бор. Қолаверса, камқонликнинг яна бир сабаби: бизнинг қишлоқдаги аёллар турли-туман синтетик кийимлар парча, зар, сув париси, гулдаста ва ҳоказо каби ялтир-юлтир кўйлакларни кўп кийишади. Бу матолар эса киши вужудида ҳаво алмашинишига қаршилик қилади, ўзидан ҳаво ўтказмайди. Ахир табиий матолардан ҳам чиройли кўйлаклар тиктириб, кийиб юрса бўлади-ку.

Хуллас, бугунги дори танқчил замонда касалликка қарши курашни ҳар бир кимса ўзидан, ўз оиласидан бошлаши керак. Бунинг учун ҳар бир инсон ўзини парвариш қилиши лозим. Вақтида дам олиб, меъёрида овқатланишнинг ўрни катта. Ана шундагина дори қидирилмайди. Соғлом юриш эса кўпроқ ўзимизга боғлиқ. Буни унутмаслигимиз лозим. Хуллас, бугунги кунда энг яхшиси-касал бўлмаган маъқул.

Шавкат НОСИРОВ.
"Туркистон" мухбири.

Муштарий сўз сўрайди

ҚИММАТГА ТУШАЁТГАН АРЗОН ЁҚИЛҒИ

. Бухоро газига нима бўлган?

. Баллонли газ маъқулми?

. Хусусий мулкка эгалик ҳисси уйғонмоқда

Мана республикамиз мустақиллигининг уч йиллигини катта тантана билан нишонладик. Шу ўтган давр ичида мамлакатимиз иқтисодий ва сиёсий, маънавий ҳаётида ўчмас из қолдирадиган оламшумул тарихий воқеалар юз берди. Озодликнинг умидбахш эпкинидан сармаст халқимиз эртанги кунга ишонч кўзи билан қараб яшамоқда. Тўғри, эндигина тетапоя бўлаётган республикамиз олдида ҳали тўсиқлар кўп. Фақат ишонч ва умидгина бу қийинчиликларни бартараф этишда бизга мустаҳкам ирода, катта куч-қувват бахш этади. Муҳими, биз кўҳна оламда ўзбек деган меҳнаткаш ва заҳматкаш халқ борлигини кўрсатдик, халқаро майдонга дадил чиқа олдик. Энди бизнинг мамлакатимиз билан ҳисоблашадиганлар кўпайиб қолди. Бугун барчамизнинг олдимизда мустақилликни мустаҳкамлашга қандай ҳисса қўшдинг, деган савол турибди. Ва бунга амалий жавоб бермоғимиз шарт.

Мен ўзим қарийб ўн йилдан буён туман газлаштириш идорасига раҳбарлик қилиб келаман. Кўпроқ вақтим оддий одамлар ичида ўтади, уларнинг дардларини эшитишга тўғри келади. Баъзан "Эҳ, авваллари қандай яхши эди, ҳамма нарса мўл-кўлчилик, айниқса баллонли газ ташвишини ўйлаб ўтирмасдинг", деган гапларни бот-бот эшитиб қоламан. Тўғри баллонли газ кўп эдию, лекин мустақиллик бўлмаганда ҳалиям қишлоқларимизга табиий газ бормасди. Юраверардик, давлат баллонли газ беряпти деб. Катта "оғалар" эса шундоқ оёғимиз тагида турган Бухоро — Газли "зангори олови"ни Уралгача олиб кетишди. Биргина ўтган уч йилни оладиган бўлсак, туман бўйича 316 километр масофага газ қувурлари ётқизилди: Бугунги кунда туманнинг А. Ёрлақабов номли, А. Икромов номли, "Учқора", Алишер Навоий номли, А. Ҳалимов номли, Ш. Рашидов номли, "Ўзбекистон", "Олтинсой" жамоа хўжаликларидаги кўпгина хонадонлар бу беминнат хизматдан баҳраманд бўлишаётир. Ҳозир асосий эътиборни Хатирчи — Зарафшон газ трассасини тезроқ туғаллашга қаратяпмиз. Шу йил охиригача яна 14 километр масофага газ қувурларини ётқизишни мўлжаллаб турибмиз. Фақатгина темир қувурлар топиш муаммоси бизни ўйлантириб турибди. Буларни бошқа Ҳамдўстлик давлатларидан олиб келишни режалаштирганмиз. Ҳозир ўзимизда ҳам қувур ишлаб чиқариляпти-ю, лекин газ босимига чидаш бериши қийин, технологияси мукаммал эмас. Насиб этса ҳали кўп жойларга ўз қувуримизни ишлатадиган дамлар ҳам келади. Бунинг учун озгина вақт керак.

Бугунги кунда энг арзон ёқилғи газ ҳисобланади. Ҳар қалай ҳозир ўзимизнинг Шўртанг ва Муборакдан чиқадиган газдан фойдаланяпмиз. Имкони борича барча хўжаликларнинг аҳолисини, бундан ташқари 1500 нафар имтиёзли шахсларни мунтазам газ баллонлари билан таъминлашга интилаяпмиз. Ҳозирги шароитда баъзан узилишлар ҳам бўлиб туради, тан олмай иложимиз йўқ.

Ҳали айтганимдек, газ энг арзон ва қулай ёқилғи. Лекин одамлар газни бекорга исроф қилмасликларини яхши билишлари лозим. Давлатга шунча қимматга тушсада халқ учун арзон баҳолаб қўйибди. Шундаям баъзан айрим шахслар йиллаб газ пулини тўлашни хоҳлашмайди. Яна яширинча ўчоқ, тандирга улаб олишади. Биз жорий йил бошидан тандирга 12.500 сўм-купон, ўчоққа 33 минг сўм-купон қилиб белгилагандик. Афсуски, кўпинча беҳуда исрофгарчиликка йўл қўйилади. Ҳозир туманимиз бўйича тахминан кунига 7349 нуқтада "зангори олов" бекорга ёниб туради. Давлатимиз минг машаққат билан доллар ҳисобига олиб келаётган газга лоқайдлик туфайли қанча зарар келишини билиб олиш қийин эмас. Бунинг устига бизда иситиш мавсуми аслида 5 ойга белгиланган. Биз буни 7 ойга чўзишга мажбурмиз. Ҳаво совуб қолиши мумкин, кўп оилаларда ёш гўдаклар бор, кейин хўжаликларимизда аксарият хонадонларда ипак қурти боқилади. Буларни ҳам ҳисобга олмасак бўлмайди. Ҳарна бўлгандаям барча саъй ҳаракатларимиз тараққиётга хизмат қилиши керак.

Газчиларимизнинг 90 фоизини мақтов билан тилга олсам арзийди. Ўз навбатида маъмурият ҳам уларга барча шароитларни яратиб бермоқда. Моддий ва маънавий жиҳатдан ғамхўрликлар билан қуршаб олинган. Уларга байрамларда мунтазам моддий ёрдам бериб борилади. Қурилиш қилмоқчи бўлганларга қарз берилади. Умуман биз бу ерда ишлаётган ҳар бир ишчи онгида хусусий мулк тушунчасини шакллантира оляпмиз.

Бизнинг бугунги ҳар бир интилишимиз, ҳаракатимиз истиқлолга хизмат қилаётганлигига ишонамиз.

Н. МУҲАММАДИЕВ,
Хатирчи туман газлаштириш идораси бошлиғи.

Сурхон томонларда

Меҳнатсеварлик халқимиз қон-қонига сингиб кетган. Қай бир соҳани олиб кўрманг, кишиларимизнинг ўз вазифаларига чин кўнгилдан, кунт билан ёндошишининг гувоҳи бўласиз. Сурхондарёлик, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган агроном Абдураҳмон Тиловов ҳақида ҳам шундай илиқ сўзлар айтиш мумкин. У Шеробод туманида кўп тармоқли деҳқон хўжалиги ташкил этиб, бу ерда боғдорчилик ва полиз маҳсулотлари етиштирмоқда. Бундан ташқари, чорвачилик ҳам яхшигина йўлга қўйилган. Энг муҳими шундаки, Абдураҳмон Тиловов ўз соҳасининг тажрибали мутахассиси, деҳқончиликнинг ҳадисини олган. Келажакда у яна янги ерлар очиб, деҳқончилик маҳсулотларини яна-да мўл-кўл қилиш ниятида.

Суратда: Ўзбекистонда хизмат кўрсатган агроном Абдураҳмон Тиловов бўлиқ маккажўхоризорни мамнуният билан кўздан кечирмоқда.

И. ХЎЖАЕВ сурати.

ҚУМҚЎРҒОН САНДИҚЛАРИ

Тошқуввват Мирзаев тадбиркор, жамоанинг тилига тушунадиган одам. Шу сабабли бўлса керак, узлуксиз узоқ йиллардан буён Қумқўрғондаги "Сурхон" комбинатига раҳбарлик қилиб келмоқда.

Корхонада асосан ёшлар меҳнат қилишади. Улар эса, табиийки ташаббускор, ерга урсанг-кўкка сапчийдиган олов йигит-қизлардир.

Т. Мирзаевнинг ташаббуси билан ана шу ёшларнинг турли касбларни тезда ўзлаштириб олишига имконият яратиш мақсадида турли цехлар ташкил этишмоқда. Яқинда корхонада сандиқ, ўроқ, бел ва бошқа рўзғор учун керакли асбоб-ускуналар тайёрлайдиган цех очилди.

– Вилоятда сандиқ ва турли асбобларга эҳтиёж катта. Шу сабабли бошқа томонлардан ҳам ўнлаб келин-куёвлар бу рўзғор анжомларини кўплаб харид қилишаяпти. Натижада корхона молиявий томондан бақувват бўлаяпти, – дейди комбинат бош муҳандиси Норсоат Холмуродов.

"ПАРИШОНХОТИР"ЛАР

Қизириқ туманининг номи ўзгарганига уч йил бўлди. Аммо, ҳамон туман марказидаги автобуслар бекатида "Ленин йўли райони бекати" деган сўзларга кўзингиз тушади.

Энг қизиғи, бу бекатдан автобусга ўтирган йўловчи Қўмқўрғонга бормоқчи бўлса ярим кун, Узун туманига кетмоқчи бўлса бир кун вақти кетади. Бойсунга ёки Музработ туманига боришни-ку хаёл қилиш ҳам қийин. Чунки, бу бекатдан ана шу туманларга бирорта автобус қатнамайди.

Қизириқ тумани раҳбарларига мазза. Бу жойларга "Газ-24" ёки "Газ-69" машинасида бир пасда етиб борилади. Аммо, саргардон йўловчиларнинг дардини ким тинглайди? Бунинг устига автобусларнинг шофёрлари кўпинча йўловчилардан пул олишадию, уларга билет беришни "унутиб" қўйишади. Аммо, буни қарангки ўз чўнтакларини қаппайтиришни сира эсдан чиқармайдилар.

РАҲБАРЛАР... ПИЁДА ЮРИШАДИ

Аввалги йилларда Қизириқ туманидаги "Истара" жамоа хўжалигининг раҳбарлари (раиси Турсунпўлат Алламуродов) хизмат машинаси туфайли ҳар йили хазинага бир неча миллион сўм зарар келтирар эди.

– Ҳозир-чи?

Уларнинг кўпчилиги пиёда юрадиган бўлиб қолишган.

Тумандаги ёш раҳбарлардан ҳисобланган Турсунпўлат Алламуродов шундай ташаббус билан чиқди: хўжаликнинг кўпчилик раҳбарларига энди хизмат машиналари берилмайди, далани пиёда юриб айланишсин!

Эндиликда хўжалик ана шу ташаббус туфайли бир неча минг сўм маблағ ҳамда ёнилғини иқтисод қилаётир.

АМЕРИКА ТЕХНОЛОГИЯСИ ҚЎЛ КЕЛМОҚДА

Деновдаги арақ-вино заводига Дамин Қобилов раҳбар бўлгач, корхонада бир қатор ижобий ишлар қилинаётир, жумладан, бу ерда шишаларнинг оғзини Америка технологияси асосида ёпиш йўлга қўйилганлиги диққатга сазовордир.

Яқин вақт ичида заводда арақ қуйишни ҳам Америка технологияси асосида ташкил этиш мўлжалланмоқда.

Ж. ХУШБОҚ,
"Туркистон"нинг Сурхондарё бўйича мухбири.

САМОЛЁТ ОҚ УЙГА ҚУЛАБ ТУШДИ

Якшанбадан душанбага ўтар кечаси енгил бир моторли "Сессна" самолёти Вашингтондаги Оқ уй ҳудудида ҳалокатга учради. Кўпдан-кўп гувоҳларнинг шоҳидлик беришларига қараганда, самолёт Оқ уйнинг жанубий кичик майсазори томон яқинлашиб келган, тўсиқ устидан учиб ўтган ва айлана туриб, бинонинг шундай олдидаги азим туп магнолияга (йирик хушбўй гулли доим яшил дарахт) урилиб кетган.

Президент Клинтон рафиқаси билан ҳалокат содир бўлган пайтда Оқ уй билан ёнма-ён жойлашган ҳурматли меҳмонлар учун мўлжалланган борғоҳда бўлган.

Оқ уй теварадаги кўчалар ўраб олинган, уларда ҳаракат тўхтатилган. Ҳозирча самолёт қаердан пайдо бўлганлиги ва учувчининг қандай ниятлари борлиги номаълум, унинг Оқ уй томонга кетаётганлиги, унинг теграсидаги ҳаво бўшлиғи қатъий назорат қилинади, қайд қилинганлиги эса хабар қилинади.

Экспертларнинг дастлабки гуруҳлари Оқ уйга келишди. Самолёт парчалари ичидан учувчининг жасади чиқариб олинди, ҳозирча уни аниқлашга муваффақ бўлингани йўқ.

("Труд" газетасининг 13 сентябрь сонидан)

ИШЧИЛАР ЎЗГА ТУМАНДАН... НЕГА?

. Муаммонинг ечими борми?

. Туя гўшти еган мактаб биноси

. Масъулият етишмаган жойда...

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов шу йилнинг биринчи ярмида иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш якунларига бағишланган мажлисда сўзлаган нутқида саноатда эмас, балки, ерда ишловчи кишилар кўплигини, уларнинг сонини қисқартириш лозимлигини алоҳида таъкидлаган эди. Шу билан бирга юртбошимиз саноатни қишлоққа олиб келиш керак, деган муҳим масалани кўтариб чиқди.

Ҳақиқатан, бу шу куннинг долзарб муаммоси. Масалан, Бандихон туманида ишга яроқли кишиларнинг кўпчилиги қишлоқ хўжалиги соҳасида банд. Туманда бирорта ҳам саноат корхонаси йўқ. Ҳатто, қурилишда меҳнат қилаётган кишиларнинг асосий қисми Бойсундан, Деновдан, Қумқўрғондан 50—60 чақирим йўл босиб, қатнаб ишлайдилар. Энг муҳими, уларнинг кўпчилиги ёшлар.

Нега аҳвол ачинарли? Наҳотки бутун бошли туманда фаолият кўрсатаётган 2 та механизациялашган кўчма жамлама учун ишчиларни ўзга — қўшни туманлардан жалб этишяпти.

— Сабаби шундаки, бу туманда ғишт териш, сувоқ, дурадгорлик ишларини яхши биладиганлар йўқ ҳисоби, — дейди кўчма жамлама бошлиғи Худойберди Омонов. — Юзлаб ишчиларимизни автобусда узоқ туманларга — уйларига олиб бориб қўямиз. Эрталаб яна олиб келамиз. Мана бугун, яна йигирма одам автобусдан қолиб кетди. Энди бугун уйига боролмайди. Чунки, бензин йўқ.

Автобусда эса... Белгиланганидан икки-уч ҳисса кўп одам ўтириб, асосий қисми тик туриб кетаётган экан.

— Юринг, "Хўжаипак" жамоа хўжалигидаги сизлар қураётган мактаб қурилишининг аҳволини бир кўриб келайлик, — деди туман ҳокимининг биринчи муовини Мамаюсуф Бекмуродов.

— Жойимдан ҳам қимирлай олмайман, — деди кўчма жамлама бошлиғи Худойберди Омонов. Негадир объектни кўрсатишни хоҳламай.

Ўтган йили ёзда шу икки раҳбар билан бу объект қурилишини бориб кўрган эдим. Ўшанда кўчма жамлама бошлиғи янги мактаб биносини 1993 йил сентябрдаёқ ишга туширишга қаттиқ ваъда берган эди. Лекин, шу ваъда ўтган йилдан буён ваъдалигича қолибкетаётир. "Шерободсовхозводстрой" тресты бошқарувчиси Мусурмонқул Бойкелдиев эса Бандихондаги кўчма жамламада объектлар қурилиши пайсалга солинаётганлигига негадир тоқат қилмоқда.

— Шу туманнинг ўзидан ишчилар тайёрланса бўлмайдими?

— Имконият йўқ, — деди кўчма жамлама бошлиғи.

Энди ўзингиз ўйлаб кўринг. Ҳар куни ишчиларни эллик-олтмиш чақирим жойга олиб бориб, олиб қайтишади. Бунинг учун бир ойда ёки бир йилда неча сўм исроф қилинади? Ёнилғи учун-чи?

Қурилиш ишлари таннархи арзон эмаслиги сабабларидан бири ҳам шунда эмасмикан?

Муаммоларни ҳал қилиш учун раҳбарларда қатъият ва масъулият етишмаётганга ўхшайди.

Жовли ХУШБОҚОВ,
"Туркистон" мухбири.

Юзларида беғубор табассум балқиб турган бу ёшлар кўнгли илм олиш, ҳунар ўрганиш завқ-шавқига тўла. Уларнинг қай бири келажакда тикувчилик, қай биридир ҳисобчилик, яна бири ошпазлик каби яхшигина касб эгаси бўлиб етишадилар. Чунки бу оловқалб ёшлар Жиззах вилояти Дўстлик туманидаги 15-ўрта ҳунар-техника билим юртида таҳсил олишмоқда. Айни кунда бу ўқув даргоҳида 450 нафар ўқувчи касб ўрганшаяпти.

А. МАМАДАМИНОВ сурати

Афсона-эртак шаҳар

ЁХУД МИРЗО УЛУҒБЕК ИЗЛАРИ ҚОЛГАН МАСКАН

ТАНЛАГАН ЙЎЛИМИЗ ОЙДИН

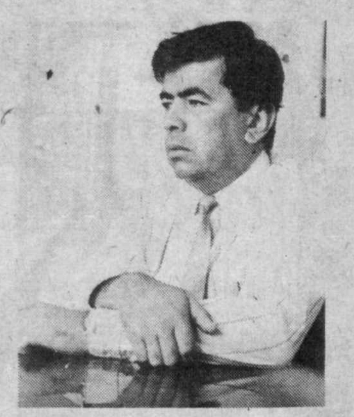

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Капитал қурилиш соҳасида юзага келган мураккабликлар, марказлашган маблағларнинг кескин камайиб кетишига қарамасдан ўтган йили кенг кўламли юмушларни амалга оширишга эришилди: умумий саҳни 49 минг квадрат метр бўлган 12 турар-жой биноси фойдаланишга топширилди. Бозор иқтисодиёти шароитида бунёдкорликка корхона, ташкилотлар, тадбиркорлар жалб этилди. Жумладан, Самарқанд "Кимёқурилиш" тресті 90 хонадонли уй, трикотаж фабрикаси 60 хонадонли уй, деҳқончилик саноат банки 30 хонали уйни ўз маблағлари ҳисобидан қурдилар. Тадбиркорлар ташаббуси билан кўчалардаги бекатлар қиёфаси тубдан ўзгарди. Умумий қурилган объектларда давлат маблағлари ҳаммаси бўлиб 5 фоизни ташкил этади. Ўтган йили учта янги мактаб биноси, спорт комплекси, юзлаб савдо ва маиший хизмат шохобчалари, темир йўл вокзалининг иккинчи навбати фойдаланишга топширилгани фикримиз далилидир. Тўғри, бу борада оқсаётган, ўзига топширилган вазифани уддаламаётган ташкилотлар ҳам йўқ эмас. Биз ана шу камчиликларни таҳлил қилиб зарур чора-тадбирларни кўриб, лозим бўлган пайт раҳбарларни ҳатто жазолаб, ўзимиз учун етарли сабоқлар олиб, 1994 йил қурилиш дастурини ишлаб чиқдик. Дастур асосида бу йил 80 дан ортиқ объект қурилиб, фойдаланишга топширилди. Улуғ мунажжим ва давлат арбоби Мирзо Улуғбек таваллудининг 600 йиллигига бағишлаб 20 бино ишга туширилади. 60 минг квадрат метр турар-жой, "Бизнес маркази", "Кўксарой" меҳмонхонаси ҳам шу ҳисобда.

Кўчаларни қайта таъмирлаш, ободончилик, аҳолини газ, ичимлик суви, электр ва иссиқлик энергияси билан таъминлаш ва бошқа маданий-маиший соҳаларда бир қанча ишларни амалга оширганимиз билан бу борада муаммоларимиз ҳам оз эмас. Уларни биз имкон қадар тезкорлик билан ўз жойида ҳал этиш чораларини кўраяпмиз.

Халқда "Ватан маҳалла остонасидан бошланади", деган ибора кўп қўлланилади. Чунки маҳалла азал-азалдан таълим-тарбия маркази, илм-маърифат ўчоғи бўлиб хизмат қилган. Маҳаллаларда миллий урф-одатларни юксалтириш, Президентимиз ва ҳукуматимиз сиёсатини аҳолига тез ва тўғри етказиш, оммавий-сиёсий тадбирларни ёшлар тарбиясига, одоб-ахлоққа, оилалар бахту-саодатига йўналтириш ва бошқа жуда кўп долзарб масалалар ҳал этилмоқда. Маҳаллалар аҳли йиғиладиган асосий жой — чойхона эканлиги назарга олиниб, бевосита шаҳар туманлари ҳокимликлари раҳбарлигида маҳаллаларда чойхоналар қуриш, борларини таъмирлаш авж олдирилган. Фақат 1993 йили Темир йўл туманида "Раҳматобод", "Раҳимбоев", Сиёб туманида Сўфи Розиқ, Иккинчи Сўзангарон, Мўлён, Боғи баланд, Кулолон, Боғишамол туманида Масжиди Қўнғироқдор, Шойибофлар ва бошқа маҳаллаларда чойхоналар қуриб битказилди. Ўтган йилги "энг яхши маҳалла" кўрик-танловида Боғишамол туманининг Деволи Кўндаланг, Темир йўл туманининг Бекмаҳалла, Сиёб туманининг Садриддин Айний маҳаллалари ғолиб деб топилди ва тегишли қимматбаҳо мукофотлар, дипломлар билан тақдирландилар.

Таълим-тарбия маҳалла, шу қатори энг аввало оилада, кейин мактабларда берилади, деган ақидага содиқ қолиб, бу соҳада жиддий ўзгаришлар қилишга уриняпмиз. Самарқанд Давлат университети қошида физика-математика лицейи, 3 ёшдан 7 ёшгача бўлган қобилиятли болалар мактаби ташкил этилди. Айрим фанлар чуқур ўқитиладиган синфлар сони бир йилда уч баробар кўпайди. 5 минг нафар халқ таълими ходимларига уй-жойи бепул хусусийлаштириб берилди. Улар шаҳар транспортидан бепул фойдаланмоқдалар. Шу мақсадда ҳар ой шаҳар бюджетидан 10 млн. сўм-купон сарфланиб келинди. Ота-оналар боғчадаги болалар учун бир ойда 15 сўм-купон беришди, биз қўшимча ҳар бир бола учун 10 минг сўм-купон сарфладик. Шу сонни 20 минг болага кўпайтириб кўринг. Ўрта таълим мактабларидаги 32 минг нафар бошланғич синф ўқувчиларининг бепул нонуштаси учун ҳар куни 10 минг сўмдан зиёд харажат қилинмоқда. Буларнинг бари бизнинг ишимиз эмас, аввало Президентимизнинг ҳамиша ижтимоий ҳимояни биринчи даражага қўйишдек сиёсатининг тантанаси сифатида қайд этмоқдаман.

Ислом Каримов Фармони билан Республикамизда 1994 йил Мирзо Улуғбек йили деб эълон қилинди, Вазирлар Маҳкамаси, вилоят ҳокимлиги бу борада махсус қарор қабул қилиб, тадбирлар ишлаб чиқди.

1994 йилнинг октябрида ЮНЕСКО штаб-квартирасида Мирзо Улуғбек ҳафталиги, Парижда халқаро Илмий конференция, Истанбулда илмий конференция ўтказилади. Шу нуқтаи назардан биз — Улуғбекнинг ватандошлари, ҳамшаҳарлари юбилей тантаналарини муносиб равишда нишонлаш чораларини кўряпмиз. Биз юбилей комиссияси туздик, унинг қошида юбилей дирекцияси ташкил этилди. Ҳозир тарихий меъморчилик обидаларини қайта таъмирлаш, шаҳар ҳудудини ободонлаштириш, тегишли матбаа нашрларини чиқариш, байрам қатнашчилари учун эсдалик совғалари тайёрлаш каби масалалар ҳал этиляпти. Тантана кунлари Мирзо Улуғбек ҳайкали, қайта таъмирдан чиққан Улуғбек мадрасасининг очилиш маросимлари ўтказилади.

Гўри амир мақбараси, Улуғбек мадрасаси, Улуғбек расадхонасида таъмирлаш ишлари учун йил бошида 6 ойга 919 млн. сўм-купон ажратилган эди, амалда эса қарийб 2 млрд. сўм-купон сарфланди. Ҳозир бу объектларда икки сменали иш ташкил қилинган. Мирумар ака Асадов, Ҳаққулов каби асл усталар бу биноларда банд. Жами 300 нафар уста ва ишчилар таъмирлашда қатнашяпти. Шу билан биргаликда Улуғбек бобомиз номи билан боғлиқ бир қанча янги боғлар, иншоотлар ҳам бунёд этаяпмиз.

Тарих узоқлашгани сари аждодларимизнинг бой мероси анъаналари кўзимизга тўтиё бўлиб кўринаверади. Йиллар силсиласи синовидан ўтган, бутун олам эътиборини қозонган нодир хазиналар-аждодларимизнинг руҳи, бизга айтаётган муқаддас сўзидир. Биз шу меросни кўз қорачиғидай асрашимиз, улардан оқилона фойдаланишимиз керак. Юртбошимиз И. Каримов таъкидлаганидек, бу хазина инсонга ҳаётда барқарорлик бахш этади, фожиалар вақтида омон сақлайди, моддий қийинчилик кунлари иродани мустаҳкамлайди. Шу нуқтаи назардан биз буюк аждодларимизнинг улуғ номларини муносиб эъзозлаб, қарздорлик бурчи, фарзандлик туйғуси билан уларни доимо ёдга олишимиз ва улуғлашимиз, бобомиз тўйини муқаддас билиб, уни энг юқори савияда ва кўтаринки руҳда ўтказишимиз шарт.

САМАРҚАНД

Карвонлар келарди етти иқлимдан,
Шоҳилар, чиннилар ортишиб той-той.
Боғлари жаннатдан нусха кўчирган,
Егани бол бўлган, тишлагани мой.
Тиланмаган ҳеч ким дунёни, эркни,
Гадолар бой бўлган бу юртга келиб.
Боғбонининг қизи малика бўлган,
Чўрилар ой бўлган бу юртга келиб.
Аёлин ҳуснидан моҳ хижолатда.
Ақлига тан берган шоҳи, доноси.
Ҳеч қурса хон бўлган туққан ўғили,
Ҳечса донишманднинг бўлган онаси!
Бепушт бир аёли Бибихон бўлса,
Темурнинг ёнида юртни сўраган.
Илик бериб боққан барча ўғлони
Бибихоннинг юрагидан тўраган!
Шоҳлари мард бўлган, юрт олар бўлса,
Бутун ер юзини олган мўлжалга!
Эрлари мард бўлган, гар севиб қолса,
Икки шаҳар берган бир дона холга.
Дунёни беш юз йил ўқитиб ётган
Алишер бу юртга таҳсилга келган.
Мангуликдан мангу шундай буюк зот
Самарқандни азиз меҳроб деб билган.
Жаннат кўкартгани камдай тупроғи
Кўксига мукаррам бошларни олган.
Жонин берсалар ҳам ўзга юртларда
Шоҳларнинг жасади шунда кўмилган.
Бу тупроқда метин бардош бўлмаса,
Жаҳонгир Темурни қандай қучарди.
Балки Улуғбекнинг хаёли бирлан
Юлдузларга томон қушдай учарди.
Бул тупроқда агар бўлмаса бир сир
Хўжа Аҳрор Валий бош қўярмиди!
Бибихоним йиғлаб, кўзига суртиб,
Тилакларин айтиб ёш қуярмиди!
Ҳизр назар солган, дуо кетган юрт,
Қўшиққа айланур ҳар азоб, ҳар дард.
Шу юрт деб яшасанг, ўлсанг арзийди,
Икки дунёда ҳам битта САМАРҚАНД!

Хосият БОБОМУРОДОВА

КЎЗ ОЧАЁТГАН БУЛОҚЛАР

Манзура ШАМСИЕВА
1974 йили Жомбой туманининг Гулқишлоғида туғилган. СамДУнинг филология факультетига кириш ниятида.

ҚИЗ ОРЗУСИ

Ҳаловат бермасам хаёлларингга,
Ширин тушларингдан ороминг олсам.
Бошингдан ҳайдасам ғам-армонларни,
Сенинг орзуйингга айланиб қолсам.
Қошингда малакдай пайдо бўлсам-да,
Сўнгги манзилгача ёнингда борсам.
Ҳаётингда Барчин ё Санам бўлиб,
Сенинг эртагингга айланиб қолсам...
Қиз севгиси гуноҳ, деб тикласалар дор.
Оссалар... ўлсам ҳам сен учун ўлсам...
Ажиб хаёллардан чалғигим келмас,
Қанийди, шу лаҳза сен кириб келсанг...

ТАШРИФ

Минг йил кутдим, келарми деб, келмадингиз,
Имконлардан имкон излаб топмадингиз.
Сизга армон бўларимни билсангиз ҳам
Соғиниб ҳам ҳузуримга чопмадингиз.
Энди ўзим қошингизга йўл оламан,
Ғурур деган қўрғонимнинг қулфин бузиб.
Ўзим нима бўлсам бўлдим, фақат Сизнинг
Армонингиз занжирларин чил-чил узиб...
Мен келдим...

***

Дилором РАҲМАТОВА
1968 йили Самарқанд туманида туғилган. Тамбов Пединститутининг рус тили ва адабиёти факультетини тугатган.

ОЛИБ КЕТ

Бу ерлардан олиб кет мени,
Ёлғизликнинг дунёларидан.
Тўйдим охир сенсиз босилган
Қадамларим хатоларидан.
Бу хатолар, оҳ, бу хатолар
Ушалмаган орзудек қат-қат.
Улар сенсиз ўтган кунларим —
Хиёнатга ўхшатма фақат.
Изларимдан боқар ҳаваслар.
Кимларнингдир наздида бахтман.
Билмайдилар, сирли сувратим
Қайрилгану, синмаган аҳдман.
Шу аҳд билан яшадим пинҳон.
Ишқ дунёсин ягона билдим.
Ғамимда ҳам, қувончимда ҳам
Фақат сенга, сенга сиғиндим.
Юрагимга васлинг тоза қон.
Номинг эса севги имлоси.
Керак эмас энди ҳижроннинг
Сенсиз мотамсаро дунёси.

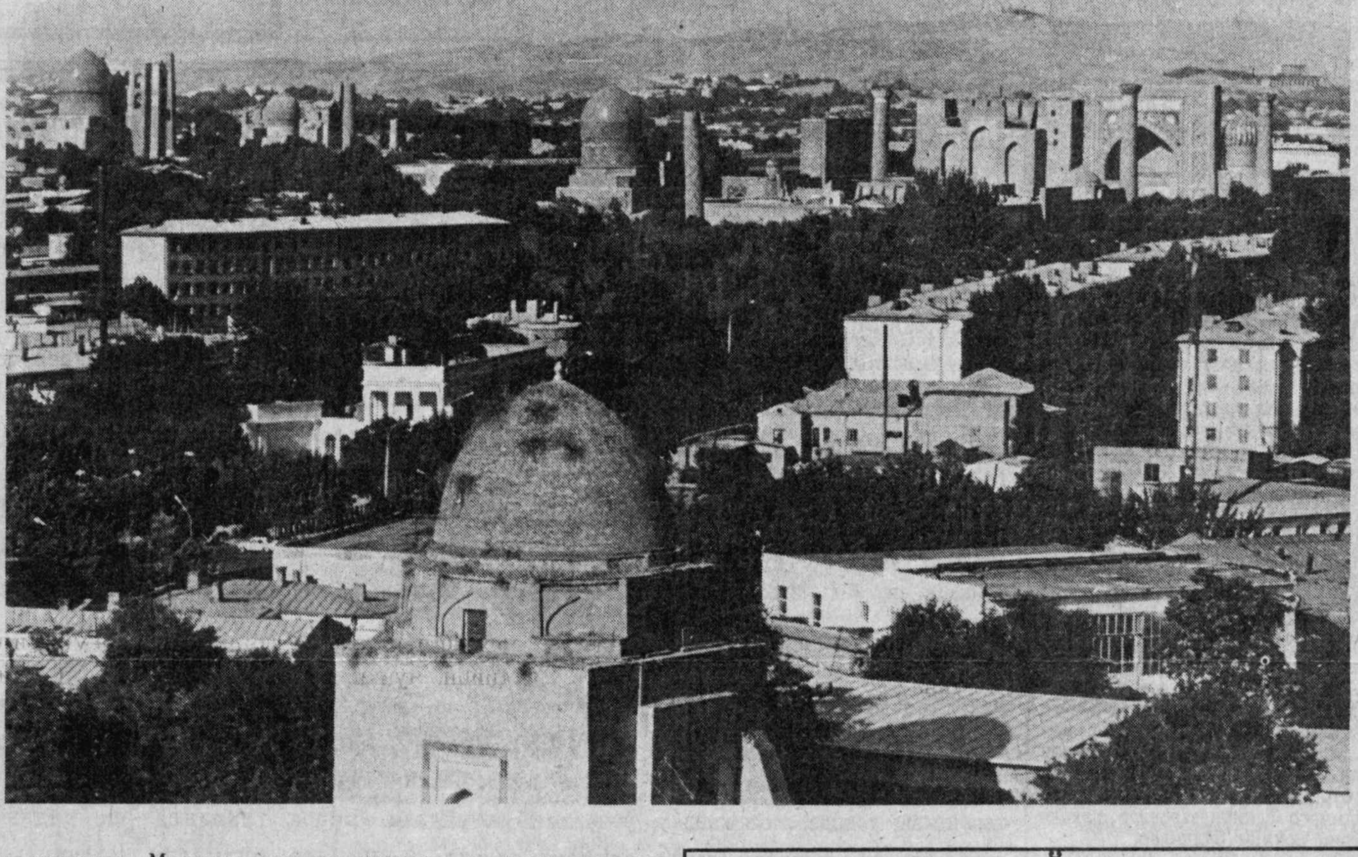

Ўтмишга бир назар

ДЕВОРДАГИ ЁЗУВ

ЁХУД ГЎРИ АМИРДАГИ ЎЙЛАР

- **Сирли қабр.**
- **Дунёни лол қолдирган.**
- **Жаҳонгирлар саноқли.**

"Гўри Амир" деворларига арабча нақшли ёзувлар билан мазмунан: "Эй кофир, бу ерга кирма! Бу ерда ётганларнинг ҳокига озор беришни хаёлингга келтирма! Акс ҳолда уруш алангаси ичра қолгайсан!", деган ёзувлар битилган. 1940 йили таниқли ҳайкалтарош М. Герасимов маҳаллий халқ қаршилигига қарамай, Темур қабрини очишга киришди. Жаҳонгирнинг ҳоки кўзга кўринди ва уруш бошланди. Бу – 1941 йилнинг 22 июнида рўй берган эди. Бу – албатта тасодиф". (О. Волобуев, С. Кулешов "Очишение" АПН нашриёти, 1989 йил).

***

1990 йили "Гўри Амир"ни зиёрат қилишга борганимда бир гуруҳ сайёҳларга дуч келдим. Уларни бошлаб юрган аёл сўзлари диққатимни тортди: XVII асрда Самарқандни талаган эронлик ҳукмдор Нодиршоҳ Темур қабри устига Улуғбек ўрнаттирган нефрит тошини ўлжа сифатида юртига олиб кетган ва... Эронда ўлат бошланган. Темурнинг руҳидан қўрқиб кетган шоҳ тошни Самарқандга қайтариб, ўз жойига қўйдирган. Ана ўша кўтар-кўтарларда тош синган. Буниям тасодиф, дейишади.

***

Мен беш йил Самарқандда – ана шу дунёдаги энг нодир меъморчилик санъатининг биқинида – университетда таҳсил олганман, бу бино ёнидан қарийб беш йил давомида ҳар куни бир неча бор ўтганман. Лекин бу бинога беш йил давомида бир ёки икки бор кирганман, унда ҳам курсдошлар билан экскурсияга. Ва бу ерда не сир-синоат борлигини тушунмай қайтиб чиққанман.

Бу нафақат менинг, балки салкам барча мен тенгиларнинг фожиаси эди.

***

Ўша бошловчи аёл айтишича, "Гўри амир" қурилиши мукаммаллиги жиҳатидан дунёда ягона экан. Ҳозирги ер қимирлашлар ўша замонларда ҳам тез-тез содир бўлиб турган, шунинг учун меъморлар олдида ана шу юксак иморатни асрлар силкинишига бардош бера оладиган қилиб қуриш муаммоси турган. Бинони мустаҳкам қурганда ҳам ер силкиниши туфайли девордаги безаклар тўкилиб кетиши мумкин. Шунинг учун... "Гўри амир"нинг гумбази ички ва ташқи деворларга эга. Ташқи девор пишиқ ғиштдан, айланаси 36 қадам, ички девор қалин қоғоздан бўлиб 26 қадам. Икки девор орасида 12 қадам бўшлиқ бор, бўшлиқда икки деворни бир-бирига мустаҳкам тортиб турадиган ёғоч синчлар мавжуд. Хуллас, ички девор, яъни қалин қоғозга тилло суви юритилиб, нақш берилган. – Яъни ер ҳар қанча силкинмасин, безак безарар қолишига эришилган.

Ҳовлига чиққанимиздан сўнг бошловчи: "Атрофга қаранглар!", деди. Қарадик ва ҳеч нарсани тушунмадик. Тушунтирди: "Бино баландликка қурилган, узоқлардан кўриниб туради. Атрофдаги иморатлар эса пастак, булар қаршисида "Гўри амир"нинг улуғворлиги янада ошади". Афсуски, ана шу улуғворликни кимлардир йўқотишга уриниб, унинг қошидан аввал ўн қаватли "Самарқанд", кейин эса "Кўксарой" меҳмонхонасини қурдилар. Яхшиямки, энди бундай кечириб бўлмас хатоларни англаб етдилар шекилли, Самарқанднинг бугунги раҳбарлари қадимий ёдгорликлар жойлашган Сиёб туманида баланд иморатлар қурмасликка қарор қилдилар.

***

Баъзилар ёдгорликларни Темур ва темурийлар эмас, балки халқ яратган, дейди. Халқ хизматини инкор этмаган ҳолда таъкидлаш лозимки, шу халқ Темур ва темурийлардан олдин ҳам бор эди, кейин ҳам. Халқ кучини тан олиш керак, лекин ўша кучни куч сифатида бир муштга йиққан кучни – йўлбошчини ҳам тан олиш керак-ку! Темур ва Темурийлардан Самарқанддан то Ҳиндистонгача, Ҳиротдан Барноул, Эрқутгача асрлар синовига дош бериб келаётган улуғвор иморатлар қолди.

Тарихнинг ўйинини қарангки, Темурийларни қатағон қилган Муҳаммад Шайбоний ва унинг авлодлари ҳам Самарқандда кўплаб иморатлар қурган ва булардан биронтаси, ҳатто Шайбоний мақбараси бизгача етиб келмади.

Бунияи тасодиф, дейдилар.

***

Темур 1370 йили тахтга ўтирган сўнг то ўлимига қадар – 35 йил давомида бирон бир жангда мағлубият аламини тотмаган. Дунё дунё бўлгандан бери бошқа бирон бир жаҳонгир бунчалар нуқул зафарлардан иборат юришларни такрорлай олган эмас.

(Давоми 4-бетда.)

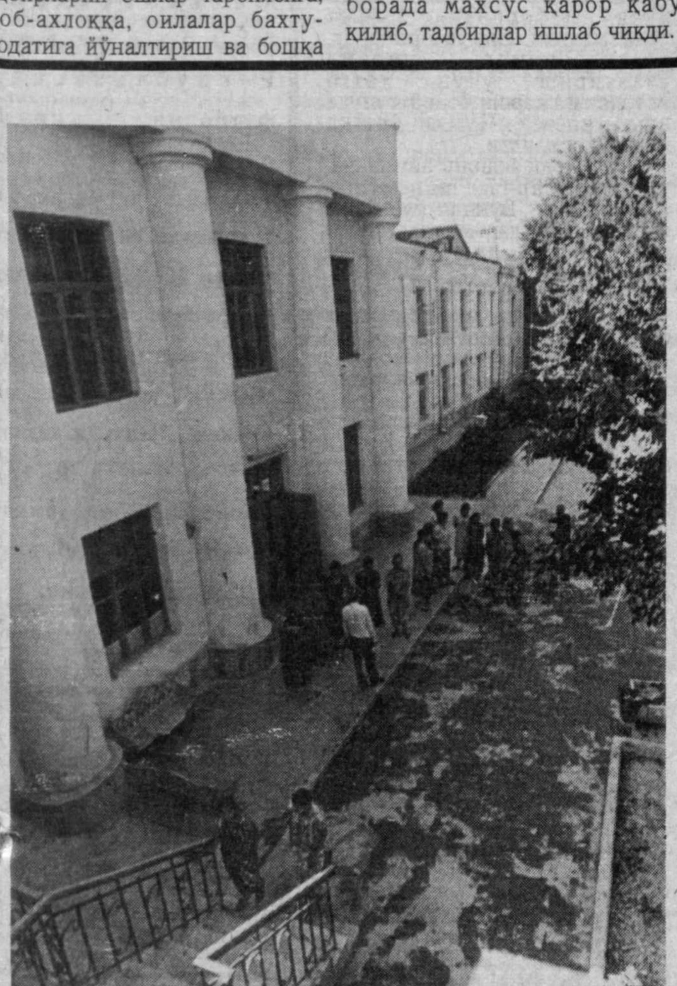

Мактаб — кутлуғ даргоҳ. Инсон унда ҳаётнинг илк сабоқларини олади. Олим ҳам, ўқитувчи ҳам, қолаверса машҳур ишчи ҳам мактаб партасида таҳсил олади.

Самарқанддаги ушбу мактаб юртимиз учун фидоий инсонларни тарбиялаб берган муқаддас даргоҳлардан биридир.

Маънавият ва маърифат

"ИЖОДКОР" — ЁШЛАР ГАЗЕТАСИ

Қоғоз тақчиллиги туфайли не-не иқтисодий бақувват газеталар фаолиятини тўхтатаётган бир палла Самарқандда яна бир газета чиқа бошлади. "Ижодкор" — Зарафшон воҳаси ижодкор ёшларининг мустақил оммавий газетаси бўлиб, унга Каттақўрғон шаҳар ҳокимлиги ҳомийлик қилмоқда. Газетанинг биринчи сонидан янгиликлар, қизиқарли мақолалар, ёш ижодкорларнинг янги шеърлари ва кичик насрий асарлари ўрин олган.

САЛГИНА ЗЕҲН ВА ҚУНТ

- **Нон заводлари учун қолиплар.**
- **Тушликка 3 сўм.**
- **"8-Март" қизлари шакарли чой ичишади.**

Самарқанднинг машҳур ишлаб чиқариш корхоналаридан бири— "Красний двигатель". Бу заводда "ЗИЛ—130", "ГАЗ—53" автомашиналарига ҳамда қишлоқ хўжалик тракторларига эҳтиёт қисмлар ясалади. Гильзапоршенлар ва ҳоказо. Бутун Марказий Осиё республикалари заводнинг маҳсулотларига муҳтож. Ҳозир саккиз хил енгил автомобиллар эҳтиёт қисмлари ишлаб чиқариш ҳам йўлга қўйилмоқда. Республика бўйича фақат шу ерда нон заводлари учун қолиплар тайёрланади.

—Бизда 2,5 минг нафар киши ишлайди,—деди заводнинг бош директори Бахтиёр Эргашбеков. — Кейинги тўрт йил давомида бирорта одамни ҳам қисқартирганимиз йўқ. Келганларни олаяпмиз. Ҳаммага иш топиб бераяпмиз. Ишчи-хизматчиларнинг ўртача ойлиги— 380 сўм.

—Демак, сизлар хом ашёни ўзимиздан оласизлар?..

—Қаёқда? 100 фоиз Россия ва Украинадан. Эндигина Темиртов билан алоқа ўрнатдик. Регар алюмин заводидан маҳсулот—хом ашё ола бошладик. Ҳаммаси бартер ҳисобига.

Тўғри-да! Алоқалар узилиб қолди, деб оҳ-воҳ қилиб ўтирганда биров заводга бир нарса келтириб берармиди! Ҳаракат қилишган, мана, иложи бор экан. Энди Московдан заводнинг базасини очишипти. База Самарқанддан борган маҳсулотларни сотади, эвазига завод учун хом ашё ва бошқа зарур нарсаларни харид қилади. База ҳозир иш бошлаган. Энди Қозоғистонда ҳам шунақа база ташкиллаштириш устида бош қотиришмоқда.

Тадбиркорлик деб буни айтадилар.

Завод нафақат ўрта ҳисобда ишчиларига 380 сўмдан ойлик маош тўлаяпти, балки ҳар кунги тушлик овқатнинг 70 фоизини ҳам ўз зиммасига оляпти. Ҳар бир кун учун— 3 сўмдан тушлик пули берилмоқда. Фақат бугина эмас. Учта болалар боғчаси завод ишчи-хизматчиларининг фарзандлари учун бепул. Бу ерда доимо бозорнинг ярим нархида картошка, тухум, сабзи-пиёз ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари сотилади.

Мен эътибор берган нарса шу бўлдики, ишчилар ошхонасига кираверишда қўл ювгич ишлаяпти. Қўл ювасизда, ёнидаги электр "рўмолча"нинг тугмасини босасиз. Иссиқ шамол қўлингизни бир зумда қуритади. Ҳозир бунақа "ўйинчоқлар" ҳатто кўплаб катта идораларда ҳам ишламай қолган. Бу ерда эса ишчилар ошхонасида. (Ҳолбуки ярим соат бурун менинг бу ерга келишимни ҳеч ким билмас эди).

Демак, ҳамма нарсани қилса бўлар экан. Фақат салгина тоқат, салгина қунт, салгина зеҳн, салгина чидам керак.

ҚИСҚАРТИРИШ ЧЕТЛАБ ЎТИЛДИ

ЁХУД "8—МАРТ" ФАБРИКАСИ ҲАҚИДА ҲИКОЯ

Шаҳар ҳокимлиги транспорт бўлими мудири Фурқат Раҳимов билан иккимиз "Красний двигатель"дан "8—март"га ўтдик.

Бу ерда рўйхат бўйича 7 минг одам банд, уларнинг 90 фоизи аёллар. 4 минг одам ишлайди. Аксарият қизлар турмушга чиқади. Декретга чиқади-кетади. Шу сабабли рўйхатда—7 минг. Ҳозир фабрика 30 хилдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Булар-курткалар, пальтолар, аёллар, эркаклар ва болалар кўйлаклари, костюмлари ва ҳоказо. Бу ерда ишчи-хизматчилар қисқаришига йўл қўйилмаган. Барча ишчи ўринлари сақланган. Ишлаб чиқариш ҳажми эса ўсган. Бунга, албатта, ташкилотчилик орқали эришилган. Бугун Самарқанднинг ўнлаб корхоналари чет эллардан хом ашё олади. Албатта бартер эвазига. Бартер маҳсулотни эса бу корхоналарга "8—Март" беради. Шу тахлит Суперфосфат заводи, пойфазал, Ип йигирув, Шойи тўқиш ва бошқа бир қанча фабрикалар, қишлоқ хўжалиги техникаларини таъмирлаш вилоят қўмитаси каби ташкилотлар шулар жумласидан. "8—Март"нинг ўзи эса хом ашёни топишнинг муқим механизмини вужудга келтирган. Бу борада айтарли муаммо йўқ. Асосан республика шаҳарларидан, шунингдек, Россиядан 600 минг метр мато олинган.

Фабрика бош директори Геннадий Погосов шу ерга 23 йилдан бери бошлиқ экан. Унинг айтишича, фабрика шаҳардаги Рудакий майдони қурилишлари учун 7 млн. сўм берган. Шаҳарга келтирилаётган 4 вагон шакарнинг пулини бир йўла тўлаб юборган. Болалар боғчалари—текин. Ходимларга бир ойда 75 киши қабул қиладиган дам олиш ва даволаниш муассасаси доимий хизматда.

Биз ишлаб чиқариш инженери Хосият Маматқулова ҳамроҳлигида бир неча цехларни бориб кўрдик. Неля Маркович, Инобат Жўраева каби тикувчилар билан суҳбатлашдик. Энг асосийси, фабрикада иш ритми бузилгани йўқ.

(Саҳифа материалларини "Туркистон"нинг махсус мухбири Абулқосим МАМАРАСУЛОВ тайёрлади)
Суратлар муаллифи: Абдул Ғани ЖУМА.

Тарих тилга кирганда

БИРНИ КЎРИБ ШУКР ҚИЛ...

(Охири. Боши ўтган сонларда).

Бир йилча мана шу аҳволда яшадик. Кейин бу ишимиз ман қилиниб, назорат остига олинди. Бундан ташқари жамоамизнинг ўзи ҳам бунга зарур бўлган маблағни тополмай қолганди. Шундай қилиб, Ленин одамларнинг бор-йўғини мусодара қилиб олиш сиёсати билан пролетариатни яратиб бўлганди.

Бизлардан тортиб олиб кетилган буғдой, картошка ва ҳоказолар қаттиқ қўриқланган ҳолда темир йўл бекатлари ёнида тўда-тўда бўлиб ётарди ва қор-ёмғир остида қолиб кетиб чириб нобуд бўларди. Ён атрофдаги барча қабилалар каби тоғлардаги кўпгина қирғизлар очликдан ўлиб кетаётгандилар. Бизникилар ва рус деҳқонлари бир амаллаб кун кўриб туришарди. Бечора қирғизлардан тортиб олинган от, мол, туя ва қўй-эчкиларнинг ҳам катта-катта подалари очликдан ўлаётганди.

Муҳтожликларга бой бўлган ўша — 1922 йилда москвалик бир яҳудий йигит, фидойи коммунист Чимкентда пайдо бўлиб қолди. У Марказий Комитетдан Туркистондаги барча қулоқларни қишлоқлар ва гарнизонларнинг ўзидаёқ йўқ қилиб ташлаш, яъни отиб ўлдириш ҳақида буйруқ олганди. Қулоқлар деганда қачонлардир хизматкор эркак ёки аёлларни ўз ишига ёллаган бойроқ деҳқонлар тушуниларди. Маҳаллий ўзбеклар ҳам батракларга эга бўлган бўлсалар-да, Чимкентдаги мусулмон ДСБси унга фақат рус деҳқонларининг рўйхатини берганди. Амалдор эса рўйхатдаги уч юз деҳқоннинг барчасини бирин - кетин отиб ўлдирди. Ҳеч ким унга қарши бирор нима деёлмасди, чунки бутун гарнизон унга тобе эди.

Бу орада у Авлиёотага ҳам келиб кетган экан. Ўшанда мен шаҳарда йўқ эдим. Маҳаллий ДСБ унга бой-бадавлат яшаган ўн саккизта рус деҳқонларининг исми-шарифлари ёзилган рўйхатни топширибди. Унда менинг номим ҳам қайд этилган экан. Округимиз ҳудуди катта бўлганлиги учун, ДСБ барча қишлоқларга аскарларини юбориб, учратган деҳқонларини ҳибсга олдиртирибди. Шундай қилиб, улар шаҳардаги қамоқхонага олиб келингандилар. Мени ва катта дўконга эга бўлган қўшним Корнелиус Вални ҳам ҳибсга олиб, шаҳар қамоқхонасига келтиришганларида, қарасак, у ерда тўрт юзтача киши азоб чекиб ётган экан. Қамоқхона тўлиб кетганди. Биз, ўн саккиз меннонит, бир нечта лютеранлар ва бошқалар билан бирга жами эллик киши катта камерага жойлаштирилдик. Бу ерда руслар, арманилар, гуржилар ва олмонлар бор эди. Жой шундай тор эдики, асосан остин-устин бўлиб ётишимизга тўғри келарди. Ҳатто тахтадан қурилган мосламаларнинг тагида ҳам маҳбуслар тиқилишиб ётишарди. Ҳаво етишмаслигидан нафас олишга жуда қийналардик. Девор ва тахталар устида бургалар ўрмалаб юришарди. Бир бурчакда ҳожатхона сифатида кечалари ишлатиш учун қўйилган катта челак ҳавони ҳаддан ташқари бузиб юборарди.

Деярли ҳар куни қонхўр ўз котиби ва бир неча аскарлар билан узун коридор бўйлаб келиб, аскарларни қоровулликка қўйиб чиқарди. Кейин айрим камераларга кириб, ўлдирмоқчи бўлганларини рўйхат бўйича чақиртириб, ташқарига олиб чиқиб кетарди. Назоратчиларимизнинг айтишича, у мана шу аҳволда ҳар гал ҳеч бўлмаганда йигирма, йигирма беш кишини яқин орада жойлашган кичик ўрмонга олиб бориб отиб ташларкан. Бунақа воқеаларга тез-тез гувоҳ бўлиб турадиган назоратчиларимиз ҳар куни эрталабки 15 дақиқалик очиқ ҳавода юришимиз пайтида, бизга шулар ҳақида гапириб берардилар.

Оқшомларнинг бирида бизнинг 9-камерамизга ҳам навбат келди. Қонхўр ичкарига кириши билан ҳамма қўрққанидан оёққа турди. Қаршимизда чамаси 27 ёшли йигит турарди. Унинг камарида иккита оғир тўппонча ва бир ханжар осиғлиқ эди. Ёнида эса, рус бўлса керак, бир катта китоб ушлаб турган котиби бор эди. Йигит оғзига келган сўзлар билан бизларни ҳақорат қилиб, кейин тўнғиллади. "Мен сиз қулоқларни кўпдан буён қидириб, ниҳоят топдим. Мана бу қоғозда сизларнинг ишингизни судсиз ҳал қилиш, яъни тўппонча ёрдамида барчангизни нариги дунёга равона қилишим ҳақидаги МКнинг кўрсатмаси ва буйруғи бор".

Кейин эса котиб китобни очиб, камерамиздагиларнинг номларини ўқиди. Ўқилганлар кўпчилик бўлмаса ҳам, ҳар бир киши ўз номининг чиқиб қолишидан жуда қўрқиб турарди. Бу сокинлик айримлар учун чидаб бўлмайдиган ҳол эди. Ўнтача киши олдинга чиқарилди. У аввал ўз олдида турганларни, кейин эса Худо, Исо ва Унинг онаси каби муқаддас зотларни ҳақорат қилиб, рўпарасидаги уч кишига коридорга чиқишни буюрди, қолганларга эса деди: "Эрта-индин сизларни ҳам албатта арши-аълога юбораман". У бизнинг камерамиздан чиққанидан кейин, бошқа камераларга ҳам кириб, шундай қилди. Ниҳоят, биз темир дарвоза очилганини эшитдик. Ўқ овози эшитилди. Шундай қилиб, чақирилганларнинг бирортаси ҳам қайтиб келмади. Ўша кунларнинг бирида эски танишим бўлган бир тадбиркор казак деҳқони ҳам тушдан сўнг соат бешларда олиб чиқиб кетилди. Кеч соат ўнгача у ҳам отиб ўлдирилган экан. Бу воқеани эртаси куни бизга назоратчиларимиз айтиб беришди. Ўша деҳқоннинг хотини ва болалари отанинг ҳолидан хабар олиш учун, бир арава бўлиб келган эканлар. Танишим самимий, очиқ кўнгил киши эди. Аёл арава билан қамоқхона олдигача келиб тўхтади. У отига ем ташлаб, дарвоза олдига бориб, эрининг ҳоли нима кечаётганлигини сўрабди. Назоратчи эса буни аниқ билмаслигини, бироқ ҳар оқшом қамоқдагилар отишга олиб чиқишларини айтибди.

Шундан кейин аёл от-араваси томонга қайтиб бориб, бирпас турган экан, бир гуруҳ қамоқдагилар ташқарига олиб чиқиб кетилаётганларини кўриб қолибди ва улар ичидан ўз эрини таниб, жон-жаҳди билан қонхўрнинг олдига югуриб борибди-да, ундан раҳм-шавқат сўрабди. У эса аёлнинг илтимосини рад этибгина қолмай, болаларини ҳам қатл майдонига келтирибди-да, аёл ва болалари катта майдонда эркак учун гўр қазишларини буюрибди. Қазилаётган гўр чуқур бўлмаслигини ҳам таъкидлабди. Қарғалар тезда топиб олиши кўзда тутилиб, мурданинг бир қўли ташқарида қолдириладиган бўлибди. Буйруқ бажарилибди. Ўшанда аламзада бўлиб қолган аёл, тунда мурдани олиб кетиб қолмаслиги учун, гўр ёнида қоровул ҳам қўйилган экан.

Ҳар куни жамоамиздагилар биз томонга бирор кишини юбориб турардилар. Улар қоровулларимизга совғалар бериш эвазига, бизникиларнинг аҳволидан хабар олиб кетардилар. Қоровуллар бизга ким келиб кетганлигини айтардилар. Уй томондаги азизларимиз ҳар оқшом черковларда тўпланишиб, биз учун дуо ўқиб Худога сиғинишарканлар.

Оқшомларнинг бирида ваъзхонимизнинг таклифи билан ҳамма кишилар тўпланишиб, бизнинг озод этилишимиз учун 35 соат Худога сиғинишиб, рўза тутибдилар. Парвардигор уларнинг ноласини эшитганга ўхшайди.

Яна кўпгина деҳқонлар отишга олиб чиқарилаётганларида, бир чопар қонхўрга телеграмма олиб келиб берибди. У эса уни очиб, жаҳл устида бир нечта назоратчилар ёнида овоз чиқариб ўқибди: "Ушбу телеграммани олишингиз билан, барча ҳуқуқларингиздан маҳрум бўласиз. Зудлик билан Москвага етиб келинг".

Буни ҳам биз эртаси куни назоратчилардан эшитдик. Шундан кўп ўтмай, қонхўр ДСБнинг барча ходимлари билан бирга қамоқхонадаги маҳбусларнинг олдига келиб, қисқа муддатга Москвага кетаётганлигини буткул йўқ қилишини таъкидлади. Кейин у ДСБга мурожаат қилиб, бирорта қулоқни қўйиб юбормаслик ҳақидаги буйруқ берди. Акс ҳолда уларнинг ўзларини отиб ўлдиришини шама қилганча, қамоқхонадан чиқиб кетди. Шундан сўнг унинг қорасини асло кўрганимиз йўқ.

Биз ўша пайтлар ноумид тақдиримизга оз бўлса-да, умид билан яшаётгандик. ДСБ қонхўрнинг қайтиб келмаслигидан хабардор бўлганидан кейин ўз одамларимиз томонидан озиқ-овқатлар эвазига қамоқхонадан озод этилдик. Бу, албатта, осон бўлгани йўқ, чунки ўша пайтлар қишлоқларимизда ҳеч нима қолмаганди. Бор нарсалар тортиб олинганди. Нима бўлса-да, биз ўн саккиз деҳқон озод этилганимиздан хурсанд эдик.

Тан ва қалб жароҳатлари билан ўз уйимга қайтиб келдим. Жамоалар менинг ўрнимга бошқа делегатни сайлаб қўйишга мажбур бўлган эканлар. Шундай қилиб, мен бекорчи бўлиб қолдим. Округ комиссариатидаги ишимдан бўшатилган бўлсамда, мени тинч қўйишмадилар. Деярли ҳар ҳафта ДСБ ходимлари келиб, турли пўписалар билан уйимни тинтув қилиб кетардилар. Улар мени мўлжалга олиб қўйганликлари ўз-ўзидан кўриниб турарди. Мана шундай шароитда мен учун яккаю ягона йўл қолганлиги кундан-кунга янада аён бўлиб бораётганди: Қочиш. Болаларим ҳам қочишимни қисташаётгандилар. Улар таъқиб остига олинган эмас эдилар-у, лекин мен-чи? Ғам-андуҳдан адойи тамом бўлган бечора хотиним билан қаёққа ҳам қочиб кета олардим.

Ҳерман ЯНТЦЕН

Умид ғунчалари

ТОШҚИНЛАРГА ОШНО КЎНГИЛ

ОДАМЗОДНИНГ кўнгли ҳам табиатга ўхшайди. Кўнгилнинг ҳам найсони бор, осмони бор. Умр кўкламида, кўнгил қатида ҳам найсон майсалари янглиғ, баҳор осмонидаги юлдузчалар мисол орзулар ниш уриб, покиза ниятлару тилаклар шуълаланади. Бу орзу ва ниятлар болалик тонгининг шабнамлари, ирмоқ ҳам жилғаларнинг тоза нафаси ила ҳамиша ҳамоҳангдир. Инсон кўнгли болаликдан тошқинлар ила ошно тутилса нима бўлади? Тошқиндан-тошқин пайдо бўлади, нурдан шуъла яралади, болакайлар хаёлчан толларга термуладиган бўлади,қизчаларнинг хаёли кўклам қалдирғочларига айланади.

Умида эндигина ўрта мактабнинг 7-синфида ўқияпти. Сурхондарё вилояти Сариосиё туманидаги 31-ўрта мактабнинг аълочи ўқувчиларидан. Адабиётга ҳам, математика-ю чет тилига ҳам бирдек меҳр ила қарайди. Уй юмушларига қарашади, сув олиб келади, ҳовли супуради, укалари билан турли "машғулотлар" ўтказишга ҳам вақт топади, энг муҳими-кўп китоб ўқийди, ҳазрат Навоийнинг, Нодирабегимнинг ғазаллари, А. Қодирийнинг рўманию, ҳозирги замон шоир-ёзувчиларининг китобларини мунтазам мутолаа қилади. Мактабдаги устозларининг унга, унинг эса устозларига меҳри баланд. Энг қувончлиси-Умиданинг ўзи ҳам шеър ёзади. Мактабдаги байрам, шеърият давраларида унинг овозига аллақачон ўрганиб қолишган.

Шеъриятнинг илк наволари
Хабар топди менинг дилимдан.

Шеърият мурғак қалбидан хабар топган Умиданинг орзулари бепоён. "Темур бобом нидоси сансан" дея ёзади у бир шеърида юрт истиқлолини назарда тутиб. Дунёда китоб ўқимайдиган қизчалар, болакайлар кўп. Умиданинг номидан уларга кўпроқ китоб ўқиш кераклигини ният қил рдик. Зеро, боболаримиз ҳамиша илмга, илм олишга интилганлар.Умидага, ўз мактабининг энг яхши ўқувчиси Умида Боқиевага эса покиза орзулари ҳамиша ёр бўлсин. Келажакда у балки яхши дўхтир бўлар, балки шоира бўлар... Дарвоқе, у Термизда ўтказилган вилоят ўқувчилари иштирокидаги ёш ижодкорларнинг кўрик-танловида ғолиб бўлди. Энди эса жумҳурият ўртасида ўтажак худди шундай танловга қатнашиш имтиёзига эга. Умиданинг умидлари кўп, бу умидларнинг кўкариб, дарахт бўлиб, мевага киришига биз ҳам умидвормиз.

Сирожиддин САИДОВ.

РАҚҚОСА ХИРОМ ЭТГАНДА... А.РИСҚИЕВ сурати.

ҲОЗИРГИ ЁШЛАР

«ВОДИЙ БУЛБУЛИ»

Фарғона водийси вилоятларидаги Ёшлар Иттифоқи қўмиталари ташаббуси билан ўтказилаётган бу кўрик-танловлар ёш истеъдодларни кашф этмоқда, уларни элга танитмоқда.

Мустақиллик байрами арафасида Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Наманган вилоят қўмитаси ташаббуси билан Тўрақўрғондаги ҳашаматли "Ширинлик" маданият саройида ўтган ёш ижрочиларнинг "Водий булбули-94" кўрик-танлови халқимизга янги номларни, истеъдодли қўшиқчиларни танлаб берди.

Фарғоналик Яхёхон Мўминов, Анваржон Ҳамидов, Иқболжон Солиев, наманганлик Дилмурод Ғайибназаров, Шавкат Шаҳидов ва Шавкат Ҳамдамов каби ёш қўшиқчилар "Водий булбули" номини олиш учун ўз маҳоратларини намойиш этдилар.

Наманганлик ёш ижрочи Шавкат Шаҳидов саҳнага чиққанда зал қарсаклардан ларзага келди. Шавкат ижросидаги "Эй сабо" классик қўшиғи ва озарбайжонча "Шахона кўз" ашуласи маромига етиб ижро этилди. Тингловчилар ўринларидан туриб, уни олқишлашди. "Водий булбули-94" кўрик танловида (Андижонда) 2-ўринни эгаллаган Шавкат Шаҳидов бу галги кўрик-танловда олий соврин соҳиби бўлди. Унга тўрт комфортли газ плитаси ва бошқа эсдалик совғалар топширилди.

Наманганлик ёшларнинг севимли ҳофизи, Машраб мукофоти соҳиби Шавкат Ҳамдамов эса танловда 1-ўринни эгаллади. Шунингдек,қўқонлик Иқбол Солиев ва чортоқлик Дилмурод Ғайибназаровлар фахрли 2-ўрин соҳиби бўлдилар.

Ғаффор РАСУЛ
"Туркистон" мухбири.

ҚАНОТЛИ ХАБАРЛАР

"ЎРИКЗОР"ДА

Яқинда Тошкент шаҳар Яккасарой тумани Ўрикзор маҳалласида "Соғлом авлод учун" мавзусида тадбир бўлиб ўтди. Уни ўтказишдан мақсад мустақил оила қуриш бўсағасида турган ёш йигит-қизларни турмушга тайёрлаш ва оилалар ўртасидаги ажралишларнинг олдини олишдир.

Тадбирда туман ҳокими муовини В. Латипов, шаҳар хотин-қизлар қўмитаси раисаси М.Юнусхўжаевалар иштирок этишиб, эр-хотин ўртасида болалар тарбияси ўрни ҳақида тўхталиб ўтди. Айниқса шоира Нодира Раҳимованинг оила мавзусида ўқиган шеърлари йиғилганларда яхши таассурот қолдирди.

ЭГИЗАКЛАР БАЙРАМИ

Ёшлар Иттифоқи Миробод тумани қўмитаси ва туман халқ таълими бўлими билан ҳамкорликда "Меҳржон" истироҳат боғида "Эгизаклар мамлакатида" шиори остида эгизаклар байрамини ўтказди.

Байрамга ЁИ туман қўмитаси ҳомийлик қилиб, йиғилган эгизакларни бепул арғимчоқларга учқазишиб, уларнинг ҳар биттасига қизиқарли китоблардан совға қилишди.

(Ўз мухбиримиз).

Шахсий фикр

ДАСТУРЛАР БОР, АММО...

Гоҳида шундай бўладики, инсон аввало ўзи қилаётган ёки жамоасида амалга оширилаётган ишлардан қоникмайди. Бу билан айтмоқчиманки, мен меҳнат қилаётган халқ таълими тизимида шундай муаммолар талайгина. Мисол учун дастурлар жуда кўп, аммо дарсликлар, ўқув қўлланмалари етишмайди. Оқибатда мактаб ўқувчиларига пухта билим берилмаётир. Айниқса, қишлоқ мактабларида аҳвол ташвишли.

Биз келажак авлодни ҳар томонлама етук кишилар қилиб тарбиялаш ҳақида, унга қандай қилиб эришиш хусусида етарли бош қотирмаймиз. Кўплаб мактабларимизда дарслар эски тартибда. Жисмоний тарбия ва спорт мусобақалари ўтказишга етарли аҳамият берилмаётир. Олдинлари мактабларда "Зарница", "Орлёнок" каби ҳарбий-спорт ўйинлари бўлиб турарди. Бугунги халқ таълими тизимида эса мазкур ўйинлар мутлақо четлаб ўтилган. Бироқ ўша ўйинларга ўх аш миллий ўзбек урф-одатларига мос дастурларини жорий қилиш мумкин-ку ахир!

Тўғрисини айтганда, мактабларимизда фанлар бўйича кўплаб олимпиадалар ўтказилиб турилади. Бироқ олимпиадаларда ғолиб, деб топилган ўқувчиларни рағбатлантириш мутлақо талабга жавоб бермайди. Бошқа жойларда бу иш намунали ташкил этилган бўлиши мумкин, бироқ туманимиз ва вилоятимизда аҳвол ана шу тарзда. Ғолиб ўқувчиларга керакли имтиёзлар берилмаётир. Шуни ҳам айтиш лозимки, олдинлари мактабларда тарбиявий ишлар ташкилотчиси, ва болалар етакчиси (пионервожатийлар) штатлари мавжуд эди. Бу штатлар ўз-ўзидан қисқартириб юборилди. Менинг назаримда ана шундай штатлар қайта тикланса фойдадан холи бўлмасди. Чунки, улар мактабларда таълим-тарбияни йўлга қўйишда муҳим роль ўйнайди.

Умуман олганда, таълим-тарбия соҳасида ҳали кенг қўламли ишларни амалга оширишга тўғри келади. Мен оддий бир ёш ўқитувчи сифатида ўз фикр-мулоҳазаларимни баён этдим, холос. Чунки, ҳар бир ўқитувчи ўз ишига, жамоа ишига танқидий нуқтаи назардан қараб иш тутса, келажак авлод тарбиясида албатта, ижобий ўзгаришлар бўлади.

Холмурод ХУРРАМОВ,
Чироқчи туманидаги Чўлпон номли ўрта мактаб ўқитувчиси.

Газета саҳифаланаётганда

ФУТБОЛЧИ ҚИЗЛАРНИНГ ОЛТИН МЕДАЛИ

Футбол бўйича Ўзбекистон аёллар терма командаси ҳам халқаро майдонга чиқди. Қизларимиз Мадорас шаҳрида Ҳиндистондаги Тамилнад штатининг биринчи вазири Жавлалита хоним таъсис этган анъанавий кубок мусобақасида муваффақиятли иштирок этишди. Майдон эгалари, шунингдек Болгария, Венгрия, Гана, Янги Зеландия, Россия, Чили командалари қатнашган бу курашда Ўзбекистон терма командаси ғолиб чиқиб, кичик олтин медалларни қўлга киритди.

Республика футбол федерацияси Вазирлар Маҳкамасининг "Ўзбекистон Республикасида футболни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарорига асосан 2000 йилга қадар спортнинг бу турини ривожлантириш бўйича махсус дастур ишлаб чиққан. Дастурда аёллар футболини ривожлантириш билан боғлиқ чора-тадбирлар ҳам кўзда тутилган.

Т. ГОЛУБКИНА,
ЎзА мухбири.

ДЕВОРДАГИ ЁЗУВ

ЁХУД ГЎРИ АМИРДАГИ ЎЙЛАР

(Боши 3-бетда.)

УМИД ЭРТАНГИ КУНДАН

"Гўри амир" атрофи бугун катта қурилиш майдонига айланган. Атроф чанг-тўзон, юзлаб қурувчилар тер тўкиб ишлаяпти. Мақбара атрофидаги ер қатламлари ковланиб, бир-икки метр пастликдан янги-янги пойдеворлар топилмоқда. Биз қурилишни назорат қилаётган археолог Игор Иваницкийга учрадик. Унинг айтишича, мақбаранинг ғарбий тарафидаги бу топилдиқлар 16 асрга тааллуқли деган тахминлар бор. Янги топилган бош дарвозага элтувчи йўлак 15 асрга оид. У бир метр чуқурликдан чиққан. Ҳар қалай, 18 аср ёдгорликларида, китобларда бу йўлак ҳақида ҳеч нарса дейилмайди. Демак, шунгача кўмилиб кетган.

Иваницкийнинг фикрича, 15—16 асрда мақбаранинг ғарбий тарафидан мақбарага тиркалиб катта иморат, балки хонақо қурилган. Мақбарага ёпиштириб кўтарилган деворларнинг бир қисми бугун ҳам бунга гувоҳлик бериб турипти. — Ҳозир ана шу иморат пойдевори очилмоқда. Кузнинг охири, Улуғбек бобомизнинг 600 йиллик тўйига қадар бу ерда ўша иморат қайтадан тикланади, дейишди.

— Наҳотки?— ҳайратландим мен.

— Бир ой, балки икки ойдан кейин келиб, бу ерга яна бир бор кўз югуртиринг,— деди шаҳар ҳокими Азиз Носиров.— Ўшанда ҳайратланишга мутлақо асос қолмайди.

"Гўри амир"га кираверишда эшик тепасида мармарга ўйилган нодир ёзув бўлиб, бу ёдгорлик XIX асрда ўғирланган. Туркия бозорида немисларга пулланган. Фалакнинг гардиши билан у ҳозир Эрмитажда сақланмоқда. Ўша ўз ўрнига қайтарилармикан?

УЛУҒБЕКНИНГ ЯНГИ ҲАЙКАЛИ

Айтишларича, Бибихоним мадрасасидан Кўксарой томонга тўғри кўча, кўчанинг икки тарафи турли-туман расталар бўлган, ундан Муҳаммад Султон мадрасасига, «Гўри амир»га ўтилган.

Ҳозир Кўксарой ва кейинроқ қурилган Бўстонсаройнинг номлари қолган холос. Ривоятларга кўра, 1868 йили Самарқандни ишғол этган Фон Кауфман лашкарлари бу саройларнинг ғиштлари ва нақшларини битта-битталаб, синдирмасдан ташиб олиб кетишган, деган нақл бор.

Хуллас, ана шу қадимий йўл бўйида бугун Улуғбекнинг, "қон йиғламай" турган ҳайкалини ўрнатиш учун пойдевор қуриш ишлари тугалланмоқда. Ўрнатилган ҳайкал таглигининг ўзи олд тарафдаги ер сатҳидан 15 метр, Бибихонимга кетаверишдаги йўлдан янада баландроқда. Ушбу ишларни "Кимёқурилиш"та қарашли 1-қурилиш бошқармасининг Абдувоҳид Рофеев, Эдуард Каспаровлар бошлиқ қурувчилари ниҳоясига етказмоқда.

Бибихоним ва Регистон мажмуини зиёрат қилган саёҳатчи кўндаланг йўл устидаги кўприк воситасида тўппа-тўғри Улуғбек пойига етади ва (балки Кўксаройнинг ёнидан) "Гўри амир"га боради.

Ким билади дейсиз, балки бу баландликда бир вақтлар Кўксаройнинг қалъа деворлари жойлашгандир. Балки шу ўринда кузатиш хонаси бўлгандир. Балки Темур бобомиз, кейин қирқ йил Улуғбек бобомиз шу ердан теварак-атрофни кузатгандирлар. Не бахтки, энди бу жой қадамжога айланажак ва юзлаб, юз минглаб зиёратчилар ҳар куни шу баландликнинг этагини, Улуғбек бобомизнинг янги ёдгорлигини тавоф этажаклар.

Бугун Кўксарой ва Бўстонсаройни қайтадан ўз ўрнида тиклаш имкони йўқ. Агар бўлганда Самарқанд раҳбари ва Ўзбекистон раҳбари уларни албатта тиклар эдилар. Бунга шубҳам йўқ. Ҳар қалай бугун Самарқандда амалга оширилаётган, нафақат таъмирлаш, балки қурилиш ишларидан ақлинг шошади. То Улуғбек бобомизнинг тўйига қадар яна кўп ишлар битиб кетажагига имон келтирасан.

ИГНА БИЛАН ҚАЗИЛАЁТГАН ҚУДУҚ

Илгарилари, ҳатто ўтган йилнинг ёзида келган сайёҳ ҳам кўрган эдики, Улуғбек мадрасасининг иккинчи қавати йўқ. Қулатилганми, ўзи қулаб тушганми, хуллас йўқ. Фақат биринчи қаватдаги ҳужралар қолган эди, холос. Айтишларича, қайсидир бир жангда муллаваччалар мадрасанинг эшик-дарвозаларини бекитиб, томдан туриб, душманларга катта талафот етказган экан. Кейинчалик муллаваччаларни енгган душман аччиқ билан мадрасанинг иккинчи қаватини қулаттириб ташлаган.

Мен 1994 йилнинг 19 июль куни мадрасага кириб кўзларимга ишонмадим. Тушимми, деб ўйладим. Қаршимда икки қаватли мадраса, барча ҳужралари бус-бутун, девордаги нақшлари, безаклари ҳам биринчи қават нақш-безакларидан сира фарқ қилмайди. Гўё қадимдан шундай қурилган. Гўё уни ҳеч қачон ҳеч ким бузмаган, ҳеч ким қайтадан тикламаган.

Мадраса ҳовлиси ғиж-ғиж одам — нуқул қурувчилар. Юриб бўлмайди — ҳаммаёқда қурилиш материаллари.

1420 йили ҳам бу ерда худди шу тахлит қурилиш қайнаган. Мадраса битиши яқинлашганда Улуғбек уни келиб кўрган (Балки мен ана шу табаррук изларни босаётгандирман? Ҳа, бу жойларнинг ҳар қаричи табаррук!) Шунда атрофдаги одамлардан бири Улуғбекдан:

— Мадрасага кимни мударрис қилиб тайинламоқчисиз?— деб сўраган.

— Барча фанлардан хабардор бўлган кишини,— деган Улуғбек.

Қурувчилар орасида лойчангга ботиб ишлаётган бир киши Улуғбекнинг гапини эшитиб қолиб, чиқиб келиб:

— Бу вазифага мен лойиқман,— деган.

У мавлоно Муҳаммад эди. Улуғбек уни имтиҳон қилиб тан берган. Мадраса очилиш куни худди мана шу ерда, мана шу — қурувчилар ишлаётган, материаллар тўлиб-тошиб ётган ҳовлида 90 нафар олим иштирокида мадрасанинг биринчи мударриси мавлоно Муҳаммад маърузa қилган. Маърузани Улуғбек ва Қозизода Румийдан бўлак ҳеч ким тушунмаган.

Не бахтки, сўнгги олти ойда мадраса яна асл ҳолига қайтипти. Шу сабабли Азиз Носиров ўзига қатъий ишонч билан: "Гўри амир"ни ҳам асл ҳолига қайтарамиз, деган экан-да! Офарин!

Мадрасани асл ҳолига қайтаришда меъмор Эгамберди Нуриллаев бош-қош.

— Кейинги йиллардаги не-не таъмирлашларнинг умри ғоят қисқа бўлди. Нега?

— 1968 йили шошилинч равишда алебастер билан сифатсиз тиклаш ишлари амалга оширилган. Мадрасанинг пештоқидаги нақшлар ҳам шу йўсин тикланган. Агар билсангиз, бино юриб туради, доимо ҳаракатда бўлади, чўкади. Ана шу юриш жараёнида 1968 йилги таъмирлашлар асл девордан ажраб, орасига қор-ёмғир сувлари кирди ва сиртқи безак — сувоқлар яна тўкилиб кетди. Биз ана шундан хулоса чиқардик. Кейинги сиртқи сувоқларимиз девор билан бирга чўкиб боряпти, аммо тўкилмаяпти. Биз иморатнинг, безакларининг умрини узайтириш учун ҳатто методикага қарши бориб, тунука ишлатяпмиз. Чунки бошқа иложи қолмаяпти.

Эгамберди аканинг айтишича, уларга барча шароитлар яратилган. Бундан буён ҳам иш шу тахлит давом этади. "Гўри амир" қурилишига ҳам Эгамберди ака раҳбар. Илгарилари бунақа қурилишлар учун фақат марказ пул ажратган. Ҳозир эса асосий харажатлар маҳаллий бюджет ҳисобидан амалга оширилмоқда.

Безак учун кошинларни Самарқанд устахонаси базаси етказиб беролмаяпти. Бунда уларга Тошкентдаги Ботиржон исмли йигит раҳбарлигидаги кошинчилик кичик корхонаси ғоят катта ёрдам беряпти. Ҳозир бу ерга Бухоро, Хоразм, Қўқондаги асл усталар жалб этилмоқда. Лекин энг катта юк барибир самарқандлик усталар елкасида.

Ҳаким Асадов 20 йилдан бери кошинкор таъмирчи. Регистон, Шоҳи Зинда ансамблларини, Ҳазрати Хизр мачитини, Тошкентдаги Абулқосим мадрасасини тиклашда иштирок этган. Устози ўзининг амакиси — Мирумар Асадов. 1968 йили Улуғбек мадрасасининг пештоқи безакларини тиклашда иштирок этган.

Абулқосим МУҲАММАД РАСУЛ.
«Туркистон» мухбири.

КЕЛГУСИ СОНДА:

- ОНА ЮРТ ҲАҚИДА ОЛИМ ЎЙЛАРИ
- АСР АДОҒИДА ИСТИҚБОЛ ЮЛДУЗИ

Бош муҳаррир Ғаффор ҲОТАМОВ

ТУРКИСТОН · TURKISTAN

Таъсис этувчи:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ

газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар — 32-54-65; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими — 32-57-93; ижодкор ёшлар — 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик — 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш — 32-53-98; тижорат — 32-58-48; қабулхона — 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади.
Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012. Буюртма Г — 996 42428 нусҳада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 21.00.